
Dokument zasedanja

A9-0424/2023

8.12.2023

POROČILO

o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023
(2023/2118(INI))

Odbor za zunanje zadeve

Poročevalec: Nacho Sánchez Amor

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV	35
PRILOGA I: POSAMEZNI PRIMERI, KI JIH JE EVROPSKI PARLAMENT OBRAVNAVAL OD DECEMBRA 2022	36
PRILOGA II: SEZNAM DOBITNIKOV IN FINALISTOV NAGRADE SAHAROV, KI SO ZAPRTI IN JIM JE ODVZETA PROSTOST	59
PRILOGA III: SEZNAM RESOLUCIJ.....	61
PRILOGA IV: SUBJEKTI ALI OSEBE, OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVKE	65
PISMO ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV.....	66
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	70
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	71

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023 (2023/2118(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah,
- ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju členov 2, 3, 8, 21 in 23 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju členov 17 in 207 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju Splošne deklaracije o človekovih pravicah ter drugih pogodb in instrumentov Združenih narodov o človekovih pravicah,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah,
- ob upoštevanju Mednarodnega pakta o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o beguncih iz leta 1951 in njenega protokola iz leta 1967,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o preprečevanju in kaznovanju zločina genocida iz leta 1948 ter resolucije 43/29 o preprečevanju genocida, ki jo je Svet OZN za človekove pravice sprejel 22. junija 2020,
- ob upoštevanju Mednarodne konvencije o zatiranju in kaznovanju zločina apartheida iz leta 1976,
- ob upoštevanju Konvencije OZN proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju z dne 10. decembra 1984,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk z dne 18. decembra 1979,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov,
- ob upoštevanju deklaracije o odpravi vseh oblik nestrpnosti in diskriminacije na podlagi vere ali prepričanja, ki jo je Generalna skupščina OZN razglasila z resolucijo 36/55 z dne 25. novembra 1981,
- ob upoštevanju deklaracije OZN o pravicah pripadnikov narodnih ali etničnih, verskih in jezikovnih manjšin z dne 18. decembra 1992,
- ob upoštevanju deklaracije OZN o zagovornikih človekovih pravic, ki je bila

9. decembra 1998 soglasno sprejeta z resolucijo Generalne skupščine OZN 53/144,
- ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah z dne 20. novembra 1989 in njenih dveh izbirnih protokolov, sprejetih 25. maja 2000,
  - ob upoštevanju Konvencije OZN proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (Palermski protokol o trgovanju), sprejete z resolucijo 55/25 z dne 15. Novembra 2000, ter njenega protokola za preprečevanje, zatiranje in kaznovanje trgovine z ljudmi, zlasti ženskami in otroki, ki je začel veljati 25. decembra 2003,
  - ob upoštevanju pogodbe OZN o trgovini z orožjem, ki je začela veljati 24. decembra 2014, in kodeksa ravnanja EU glede izvoza orožja z dne 5. junija 1998,
  - ob upoštevanju Pekinške deklaracije OZN iz septembra 1995,
  - ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030, ki je bila sprejeta 25. septembra 2015, zlasti njenih ciljev št. 1, 4, 5, 8, 10 in 16,
  - ob upoštevanju globalnega dogovora o varnih, urejenih in zakonitih migracijah, sprejetega 19. decembra 2018, ter globalnega dogovora o beguncih z dne 17. decembra 2018,
  - ob upoštevanju osmega pregleda Globalne strategije OZN za boj proti terorizmu, sprejetega 22. junija 2023,
  - ob upoštevanju konvencij Sveta Evrope, in sicer Konvencije o varstvu človekovih pravic in dostojanstva človeškega bitja v zvezi z uporabo biologije in medicine z dne 4. aprila 1997 in dodatnih protokolov k njej, Konvencije o ukrepanju proti trgovini z ljudmi z dne 16. maja 2005 ter Konvencije o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo z dne 25. oktobra 2007,
  - ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope z dne 11. maja 2011 o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima (Istanbulska konvencija), ki je niso ratificirale vse države članice,
  - ob upoštevanju protokola št. 6 z dne 28. aprila 1983 in protokola št. 13 h Konvenciji Sveta Evrope o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki zadevata odpravo smrtno kazni,
  - ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2020/1998 z dne 7. decembra 2020 o omejevalnih ukrepih proti hudim kršitvam in zlorabam človekovih pravic¹,
  - ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/947 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. junija 2021 o vzpostavitvi Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa, spremembi in razveljavitvi Sklepa št. 466/2014/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2017/1601 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 480/2009²,

---

¹ UL L 410 I, 7.12.2020, str. 1.

² UL L 209, 14.6.2021, str. 1.

- ob upoštevanju akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024, ki ga je Svet sprejel 17. novembra 2020, in njegovega vmesnega pregleda, ki je bil sprejet 9. junija 2023,
- ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 25. novembra 2020 z naslovom Akcijski načrt EU za enakost spolov III (GAP III) – Ambiciozna agenda za enakost spolov in opolnomočenje žensk v zunanjem delovanju EU (JOIN(2020)0017),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 18. septembra 2020 z naslovom Unija enakosti: akcijski načrt EU za boj proti rasizmu za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0565),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. marca 2021 o strategiji EU o otrokovih pravicah (COM(2021)0142),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. novembra 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0698),
- ob upoštevanju smernic EU o zagovornikih človekovih pravic, ki jih je Svet sprejel 14. junija 2004 in revidiral leta 2008, ter ob upoštevanju drugega navodila za izvajanje smernic, ki je bilo odobreno leta 2020,
- ob upoštevanju smernic EU o spodbujanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava iz leta 2005, ki so bile posodobljene v letu 2009³,
- ob upoštevanju smernic EU o smrtni kazni, ki jih je Svet posodobil 12. aprila 2013,
- ob upoštevanju smernic EU za spodbujanje in varstvo svobode veroizpovedi ali prepričanja, ki jih je Svet sprejel 24. junija 2013,
- ob upoštevanju smernic EU za spodbujanje uresničevanja in varstvo vseh človekovih pravic LGBTI (lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev), ki jih je Svet sprejel 24. junija 2013,
- ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede svobode izražanja na spletu in drugje, ki jih je Svet sprejel 12. maja 2014,
- ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah za nediskriminacijo v zunanjem delovanju, ki jih je Svet sprejel 18. marca 2019,
- ob upoštevanju smernic EU o človekovih pravicah glede varne pitne vode in sanitarnih storitev, ki jih je Svet sprejel 17. junija 2019,
- ob upoštevanju spremenjenih smernic za politiko EU do tretjih držav glede mučenja in

---

³ UL C 303, 15.12.2009, str. 12.

drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanja, ki jih je Svet sprejel 16. septembra 2019,

- ob upoštevanju spremenjenih smernic EU za dialoge o človekovih pravicah s partnerskimi državami/tretjimi državami, kot jih je 22. februarja 2021 odobril Svet,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. septembra 2012 z naslovom Korenine demokracije in trajnostnega razvoja: sodelovanje Evrope s civilno družbo na področju zunanjih odnosov (COM(2012)0492),
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 10. marca 2023 o vlogi prostora civilne družbe pri varstvu in spodbujanju temeljnih pravic v EU,
- ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 20. februarja 2023 o prednostnih nalogah EU v forumih OZN za človekove pravice v letu 2023,
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 23. februarja 2022 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- ob upoštevanju predloga Komisije z dne 14. septembra 2022 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o prepovedi proizvodov, proizvedenih s prisilnim delom, na trgu Unije (COM(2022)0453),
- ob upoštevanju skupnega predloga Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 3. maja 2023 za uredbo Sveta o omejevalnih ukrepih proti hudim kaznivim dejanjem korupcije (JOIN(2023)0013),
- ob upoštevanju Reykjavíške deklaracije Sveta Evrope z naslovom Naše vrednote nas združujejo z dne 16. in 17. maja 2023,
- ob upoštevanju poročila Agencije Evropske unije za temeljne pravice z dne 11. julija 2023 z naslovom *Protecting human rights defenders at risk: EU entry, stay and support* (Zaščita ogroženih zagovornikov človekovih pravic: vstop in bivanje v EU ter njena podpora),
- ob upoštevanju letnega poročila EU o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za leto 2022,
- ob upoštevanju skupnega načrta Evropskega parlamenta in zaporednih predsedstev Sveta z dne 7. septembra 2022 o organizaciji, usklajevanju in izvajanju časovnega okvira za pogajanja med sozakonodajalcema o skupnem evropskem azilnem sistemu in novem evropskem paktu o migracijah in azilu,
- ob upoštevanju nagrade Saharova za svobodo misli in njenih dobitnikov, ki je bila leta 2023 podeljena Žini Mahsi Amini in iranskemu gibanju Ženska, življenje, svoboda,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. januarja 2019 o smernicah EU in mandatu posebnega odposlanca EU za spodbujanje svobode veroizpovedi ali prepričanja zunaj

EU⁴,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 23. oktobra 2020 o enakosti spolov v zunanji in varnostni politiki EU⁵,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o varstvu človekovih pravic in zunanji migracijski politiki EU⁶,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2021 o učinkih podnebnih sprememb na človekove pravice in vlogi okoljevarstvenikov pri tem vprašanju⁷,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. julija 2021 o globalnem režimu sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega)⁸,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU⁹,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. marca 2023 o smernicah EU o zagovornikih človekovih pravic¹⁰,
  - ob upoštevanju svojega priporočila z dne 17. februarja 2022 Svetu in podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko glede korupcije in človekovih pravic¹¹,
  - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2023 o človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022¹² in svojih resolucij o predhodnih letnih poročilih,
  - ob upoštevanju svojih resolucij, sprejetih od leta 2019, zlasti v letih 2022 in 2023, o kršitvah človekovih pravic, demokracije in pravne države (znanih kot nujne resolucije), sprejetih v skladu s členom 144 Poslovnika,
  - ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,
  - ob upoštevanju pisma Odbora za pravice žensk in enakost spolov,
  - ob upoštevanju poročila Odbora za zunanje zadeve (A9-0424/2023),
- A. ker leta 2023 praznujemo 75. obletnico Splošne deklaracije o človekovih pravicah, 30. obletnico Dunajske deklaracije in akcijskega programa ter 25. obletnico Deklaracije OZN o zagovornikih človekovih pravic in Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega

---

⁴ UL C 411, 27.11.2020, str. 30.

⁵ UL C 404, 6.10.2021, str. 202.

⁶ UL C 15, 12.1.2022, str. 70.

⁷ UL C 15, 12.1.2022, str. 111.

⁸ UL C 99, 1.3.2022, str. 152.

⁹ UL C 117, 11.3.2022, str. 88.

¹⁰ UL C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2023/409/oj?locale=sl>.

¹¹ UL C 342, 6.9.2022, str. 295.

¹² UL C 214, 16.6.2023, str. 77.

sodišča;

- B. ker Evropsko unijo pri svojem zunanjem delovanju vodijo vrednote in načela iz člena 2, člena 3(5) in člena 21 Pogodbe o Evropski unije (PEU) ter iz Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki so navdihnili ustanovitev, razvoj in širitev EU; ker te vrednote vključujejo predvsem spoštovanje človekovega dostojanstva, temeljnih svoboščin in pravne države ter univerzalnost in nedeljivost človekovih pravic, načela enakosti, solidarnosti in nediskriminacije ter spoštovanje načel ustanovne listine OZN in mednarodnega prava;
- C. ker mora Unija v okviru svojega zunanjega delovanja v skladu s členom 21(2) PEU opredeliti in izvajati skupne politike in ukrepe za utrjevanje in podporo demokracije in človekovih pravic; ker je to mogoče doseči le z uspešnim vključevanjem demokracije in človekovih pravic v središče vseh politik in instrumentov EU, med drugim tudi na področju trgovine, razvoja, varnosti, obrambe in širitve;
- D. ker sta usklajenost in skladnost notranjih in zunanjih politik EU, ki temeljijo na ustanovnih načelih in vrednotah Unije, bistveni za doseganje učinkovitih in verodostojnih politik EU za podporo človekovim pravicam in demokraciji;
- E. ker morajo demokratične države zagotoviti, da lahko vsi ljudje uživajo svoje človekove pravice in temeljne svoboščine; ker EU ostaja v celoti zavezana obrambi multilateralizma ter univerzalnih vrednot, načel in norm, ki usmerjajo države članice OZN; ker bi morali EU in njeni partnerji prednostno zagovarjati univerzalnost človekovih pravic;
- F. ker je mednarodni red, ki temelji na pravilih, pod čedalje večjim pritiskom različnih akterjev, ki si sami ali z usklajenim ukrepanjem prizadevajo oslabiti večstranske organizacije ter spodkopavati, zaobiti ali ovirati izvajanje mednarodnega humanitarnega prava in prava o človekovih pravicah; ker sta manipulacija z informacijami in vmešavanje postala del arsenala avtorskih akterjev pri izvajanju pritiska na demokratične vrednote in standarde, spodkopavanju nadzora nad zlorabo moči, povečevanju pogostosti in resnosti kršitev človekovih pravic ter omejevanju prostora za civilno družbo, neodvisne medije in demokratična opozicijska gibanja;
- G. ker se je število avtokracij povečalo, tako da po navedbah Univerze v Göteborgu 70 % svetovnega prebivalstva zdaj živi v avtoritarnih režimih¹³; ker je demokratično nazadovanje postalo odločilni svetovni trend v politiki in vključuje uveljavljene demokracije, ki se še vedno srečujejo s težavami s politično polarizacijo, institucionalnimi motnjami in grožnjami državljskim svoboščinam; ker ta porast avtoritarizma, neliberalizma in reakcionarnih trendov po vsem svetu, tudi v Evropski uniji, ogroža svetovni red, ki temelji na pravilih, varstvo in spodbujanje človekovih pravic in demokracije po svetu ter vrednote in načela, na katerih temelji Evropska unija;
- H. ker je letošnji vmesni pregled akcijskega načrta EU za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2020–2024 pokazal, da EU skupaj s podobno mislečimi

---

¹³ Univerza v Göteborgu, *The world is becoming increasingly authoritarian – but there is hope* (Svet postaja čedalje bolj avtoritar, vendar upanje obstaja), 2. marec 2023, <https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope>.

partnerji kljub doseženemu napredku ne sme biti zadovoljna sama s seboj, zlasti zaradi izzivov brez primere v zvezi s človekovimi pravicami, svobodo in demokracijo po svetu;

- I. ker se po svetu še naprej kršijo pravice do svobode misli, vesti in veroizpovedi, kar vodi v zatiranje, konflikte in vojne ter kršitve mednarodnega prava;
- J. ker je neodvisni strokovnjak za kulturne pravice v poročilu Svetu za človekove pravice iz leta 2010 kulturne pravice opredelil kot pravice, ki se nanašajo na najrazličnejša vprašanja in vrednote, povezane s človekovimi pravicami, kot sta med drugim pravica do sodelovanja v kulturnem življenju in izobraževanju ter prisotnost kulturnih pravic v različnih mednarodnih instrumentih na področju človekovih pravic;
- K. ker je enakost spolov temeljna vrednota EU; ker se po vsem svetu še naprej kršijo človekove pravice žensk in deklet, vključno z njihovimi spolnimi in reproduktivnimi pravicami; ker se zagovornice človekovih pravic in organizacije civilne družbe, ki se ukvarjajo z enakostjo spolov, pravicami žensk ter spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, še vedno srečujejo s krčenjem prostora za svoje kritično delo, pa tudi z grožnjami z nasiljem, nadlegovanjem in ustrahovanjem; ker bi zato morali načelo enakosti spolov in presečni pristop izvajati in ju vključiti kot horizontalno načelo pri vseh dejavnostih in politikah EU;
- L. ker se zaradi energetske krize skupaj s krizo proizvodnje hrane povečujeta revščina in ranljivost v svetu, kar škodljivo vpliva na človekove pravice;
- M. ker ima odgovorno poslovno ravnanje podjetij s sedežem v EU bistveno vlogo pri zagotavljanju učinkovitega izvajanja politik EU na področju človekovih pravic v EU in zunaj nje, tudi v zvezi z delom; ker je EU zavezana spodbujanju odgovornega poslovnega ravnanja v vseh proizvodnih sektorjih in na vseh ravneh vrednostne verige ter zaščiti žrtev kršitev in zlorab človekovih pravic, povezanih s podjetji;
- N. ker lahko okoljske izredne razmere, vključno s tistimi, ki so posledica podnebnih sprememb, krčenja gozdov in ekstraktivnih poslovnih dejavnosti, privedejo do kršitev človekovih pravic, hkrati pa ne prizadejejo le posameznikov in skupnosti v njihovi neposredni bližini, temveč vse človeštvo; ker se je v zadnjih letih povečalo število umorov, napadov in drugih oblik nasilja zoper ljudi, ki zagovarjajo okoljske pravice, tudi med domorodnimi ljudstvi; ker sta spreminjanje podnebja in degradacija okolja nujna in medsebojno povezana izziva, ki ogrožata trajnostni razvoj in tudi uveljavljanje človekovih pravic na svetovni ravni; ker se s škodo za okolje in posledicami podnebnih sprememb povečujejo prekarnost, marginalizacija in neenakost, zaradi česar so ljudje čedalje pogosteje prisiljeni zapustiti svoje domove ali so ujeti v nevarnih okoljih, kjer je njihova ranljivost še večja;
- O. ker so zagovorniki človekovih pravic in organizacije civilne družbe bistveni zavezniki v prizadevanjih EU za varstvo in spodbujanje človekovih pravic, demokracije in pravne države ter preprečevanje konfliktov po vsem svetu; ker je zato v osrednjem interesu EU in njenih držav članic, da podprejo njihovo delo ter jih zaščitijo in zavarujejo prostor, v katerem delujejo; ker vlade po svetu čedalje pogosteje uporabljajo nove vrste taktik in omejevalnih ukrepov proti zagovornikom človekovih pravic, da bi cenzurirale njihovo delo ter jih utišale in nadlegovale; ker ti ukrepi vključujejo strateške tožbe za

onemogočanje udeležbe javnosti, omejevalne vladne politike, kampanje obrekovanja, diskriminacijo in ustrahovanje ali nasilje, vključno z zunajsodnimi uboji, ugrabitvami, samovoljnimi aretacijami in pridržanjem; ker so napadi na zagovornike človekovih pravic čedalje pogostejše usmerjeni tudi proti njihovim družinam in skupnostim; ker se prostor za civilno družbo krči, tudi zato, ker države po svetu sprejemajo vse strožje postopke izdajanja dovoljenj za organizacije civilne družbe, prepovedujejo ali omejujejo financiranje, ki ga organizacije civilne družbe lahko prejmejo od donatorjev, in ker organizacije civilne družbe stigmatizirajo s pripisovanjem funkcije „tujih agentov“; ker je v številnih državah po svetu razširjena praksa nekaznovanja nasilja nad zagovorniki človekovih pravic;

- P. ker je terorizem še vedno ena največjih groženj mednarodnemu miru in varnosti ter očitna kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

Obravnavanje svetovnih trendov in večjih izzivov

1. ponovno poudarja univerzalnost, medsebojno odvisnost, medsebojno povezanost in nedeljivost človekovih pravic ter neodtujljivo dostojanstvo vsakega človeka; ponovno poudarja, da imajo EU in njene države članice dolžnost spodbujati in ščititi demokracijo, pravno državo ter univerzalnost in neodtujljivost človekovih pravic po svetu na odločen, skladen in dosleden način; poziva EU in njene države članice, naj spodbujajo združevanje moči med demokracijami ter ustreznimi mednarodnimi in regionalnimi organizacijami, da bi se odzvali na grožnje in spodbujali človekove pravice po vsem svetu, med drugim z odločno in javno držo, ki bo ponovno potrdila našo zavezanost varstvu univerzalnosti človekovih pravic in pravne države;
2. obžaluje, da totalitarni in avtoritarni režimi zlorabljajo večstranske institucije, zlasti Svet OZN za človekove pravice, da bi nevtralizirali zmožnost mehanizmov za človekove pravice, da se države pozove k prevzemu odgovornosti za kršitve človekovih pravic, ter spodbujajo in/ali spremenili mednarodne norme, tako da bi te ustrezale njihovim avtoritarnim ciljem; poziva Svet in države članice, naj s podobno mislečimi demokratičnimi zaveznicami podprejo reformo večstranskih institucij, da bi postale odpornejše proti škodljivemu vplivu avtoritarnih režimov;
3. poudarja, da mora biti EU povsem pripravljena na boj proti porastu in škodljivemu vplivu avtoritarizma, neliberalizma in ekstremizma, pa tudi proti grožnjam varstvu človekovih pravic ter čedalje večjemu številu napadov na univerzalnost človekovih pravic, demokracijo, pravno državo in mednarodno humanitarno pravo;
4. poudarja, da mora biti zunanja politika EU na področju človekovih pravic zaradi ambicioznih zavez in retorike dosledna in zgledna pri zavezanosti univerzalnim človekovim pravicam in demokraciji; obžaluje poslabšanje razmer na področju človekovih pravic in pravne države po vsem svetu, med drugim v EU, kar spodbujajo njeno verodostojnost, kadar nasprotuje nazadovanju na področju demokracije in človekovih pravic v svetovnem merilu; poziva EU in njene države članice, naj bodo za zgled in dosledno spoštujejo človekove pravice, zagotovijo spodbudno okolje za civilno družbo ter obravnavajo vse negativne trende na tem področju;
5. obsoja trend naraščanja kršitev človekovih pravic in demokratičnih načel in vrednot po svetu, kot so čedalje večje socialne, gospodarske in politične neenakosti, odprava

- pravic, zlasti pravic žensk, trajna in sistematična izključenost in diskriminacija celotnih družbenih skupin, usmrtnice, zunajsodni uboji, mučenje, nasilje na podlagi spola, diskriminacija in apartheid med spoloma, samovoljne aretacije in pridržanja, strukturna diskriminacija in neenakost, zatiranje marginaliziranih in ranljivih posameznikov in skupin, civilne družbe in političnih nasprotnikov ter etničnih in verskih manjšin, suženjstvo in prisilno delo, prisilne deportacije, pretirana uporaba sile s strani javnih organov, cenzura in grožnje neodvisnim medijem in novinarjem ter grožnje na digitalnem področju, kot sta med drugim spletni nadzor in blokiranje dostopa do interneta; obsoja prakse nadnacionalne represije, ki jih izvajajo avtorski režimi; obžaluje, da so demokratične institucije vse slabše zaščitene in da se prostor za civilno družbo po vsem svetu krči, zaradi česar se kršitve človekovih pravic ne kaznujejo; ugotavlja, da se število demokracij še naprej zmanjšuje, število avtoritarnih režimov pa povečuje;
6. obsoja prirejene diskurze, ki jih oblikujejo avtoritarni in neliberalni režimi, da bi napadli univerzalnost človekovih pravic in pravne države; svari, da ti režimi prej omenjene diskurze širijo v mednarodnih forumih, kot je Svet OZN za človekove pravice; poziva EU in njene države članice, naj se zoperstavijo tem sovražnim diskurzom, ki pogosto temeljijo na trditvah o kulturnem relativizmu, da bi med drugim prikrili zlorabe oblasti, pa tudi dezinformacijam in tujemu vmešavanju v EU; poziva EU in države članice, naj uporabijo vsa razpoložljiva orodja, tudi tako, da v celoti izkoristijo potencial mednarodnih kulturnih povezav EU;
  7. je zaskrbljen, ker se v avtoritarnih in neliberalnih državah, v katerih so zagovorniki človekovih pravic preganjani ali nadlegovani, organizirajo mednarodne konference in medijsko dobro pokriti dogodki in ker te države take dogodke uporabljajo za promocijo in za izkrivljanje njihove podobe na svetovnem prizorišču o stanju na področju človekovih pravic;
  8. poudarja, da avtoritarni, totalitarni in neliberalni režimi uporabljajo čedalje večji nabor orodij, ki vzpostavljajo okvir za spodkopavanje človekovih pravic z zakonskimi in nezakonskimi določbami, ki jih med drugim uporabljajo za poneverjanje rezultatov volitev, utišanje in ustrahovanje civilne družbe, marginaliziranih in ranljivih posameznikov in skupin, manjšin, političnih nasprotnikov, neodvisnih medijev in kritičnih glasov, nadzor nad sodstvom in preganjanje zagovornikov človekovih pravic, novinarjev, umetnikov, aktivistov in drugih, ki so kritični do praks teh režimov;
  9. obsoja čedalje večje nespoštovanje mednarodnega prava o človekovih pravicah s strani avtoritarnih in neliberalnih režimov, zlasti tistih, ki ustvarjajo in poglobljajo obstoječe notranje in mednarodne konflikte ter povzročajo nove, kar ima uničujoče posledice za človekove pravice; ugotavlja, da ti režimi poskušajo spodkopati legitimnost mednarodnega prava o človekovih pravicah, da bi se izognili njegovim uporabi, h kateri so zavezani;
  10. poziva k oceni učinkovitosti strategije tihe diplomacije in k izrazitejši vlogi EU pri zagovarjanju človekovih pravic;
  11. ostro obsoja dejstvo, da ruske oborožene sile skupaj z zavezniki v okviru nezakonite, neupravičene in neizzvane ruske vojne agresije proti Ukrajini izvajajo grozodejstva in

vojna hudodelstva ter resno kršijo mednarodno humanitarno pravo, vključno s spolnim nasiljem, nasiljem na podlagi spola, deportacijo otrok ter mučenjem in pobijanjem civilistov in vojnih ujetnikov, in je zaradi tega zelo zaskrbljen; opozarja, da je podpora Ukrajini v njeni vojni proti Rusiji bistvena za zaščito mednarodnega reda, ki temelji na pravilih; poziva k sprejetju vseh potrebnih ukrepov, da se zagotovita identifikacija in odgovornost storilcev vojnih hudodelstev in kršitev človekovih pravic v Ukrajini; poziva EU in njene države članice, naj še naprej v celoti podpirajo ustrezne deležnike, ukrepe in mehanizme na tem področju, vključno z ukrajinskimi tožilci, preiskovalci in sodstvom, Mednarodnim kazenskim sodiščem, preiskovalno komisijo Sveta OZN za človekove pravice in nacionalnimi preiskavami v skladu z načelom splošne sodne pristojnosti; poudarja, kako pomembno je hitro zbrati in ohraniti dokaze o vojnih hudodelstvih in hudodelstvih zoper človečnost, ter pozdravlja prizadevanja civilne družbe v zvezi s tem;

12. z zadovoljstvom ugotavlja, da v zvezi s temi velikimi izzivi na področju človekovih pravic po svetu obstajajo tudi svetle točke, kar kaže na določen napredek; odločno podpira delo OZN, Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), Urada OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR) in Sveta Evrope, pa tudi delo zagovornikov človekovih pravic in organizacij civilne družbe ter drugih akterjev, pri prenosu mednarodnih zavez v konkretne ukrepe za uresničevanje človekovih pravic; poudarja, da je treba o človekovih pravicah in demokraciji obveščati bolj strateško, da bi dokazali zavezanost EU, in sicer z izmenjavo pozitivnih dosežkov, politik in primerov dobre prakse, ter poziva delegacije EU in diplomatske misije držav članic EU, naj v tem smislu delujejo tudi v tretjih državah; podpira kampanjo Evropske službe za zunanje delovanje (ESZD) za obeležitev 75. obletnice Splošne deklaracije človekovih pravic leta 2023 v podporo pobudi Združenih narodov za človekove pravice 75 in pobudo o pozitivnih izkušnjah na področju človekovih pravic¹⁴ kot način za spodbujanje pozitivnih zgodb o človekovih pravicah;

Odzivanje na univerzalne izzive na področju človekovih pravic in demokracije

Spoštovanje mednarodnih človekovih pravic in humanitarnega prava

13. poudarja, da so v regijah in državah, ki jih prizadenejo konflikti, kršitve človekovih pravic povezane z razširjenim nekaznovanjem in neizvajanjem odgovornosti; poudarja, da je treba spoštovati mednarodno pravo o človekovih pravicah in humanitarno pravo, s posebnim poudarkom na ženevskih konvencijah; strogo obsoja kršitve mednarodnega humanitarnega prava in zlorabe človekovih pravic s strani vladnih sil in oboroženih skupin po svetu, ki so v nekaterih primerih šteli za vojne zločine in zločine proti človeštvu; poziva, naj se med oboroženimi spopadi in naravnimi nesrečami učinkovito zagotovi hitro in neovirano zagotavljanje humanitarne pomoči in naj se sistematično vzpostavijo humanitarni koridorji, kjer in kadar je to potrebno zaradi oboroženih spopadov ali vojne; obsoja poskuse avtoritarnih vlad, da bi se vmešavale v dejavnosti organizacij za humanitarno pomoč in jih omejevale; v zvezi s tem opozarja na pomen usklajevanja med civilnimi in vojaškimi akterji; obsoja katastrofalne humanitarne posledice in kršitve človekovih pravic, ki jih povzročajo sodobno vojskovanje in konflikti po vsem svetu, med drugim

---

¹⁴ <https://goodhumanrightsstories.net/>.

bombardiranje civilnih ciljev, posilstva in mučenje, prisilno razseljevanje in nezakonite deportacije; opozarja na posledice oboroženih spopadov glede na spol, vključno z uporabo spolnega nasilja nad ženskami in dekleti kot vojne taktike, vpliv na otroke in manjšine ter okoljske posledice;

14. poziva EU in njene države članice, naj okrepijo prizadevanja za spodbujanje spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava in zagotovijo pomoč žrtvam pri dostopu do mednarodnega pravnega varstva ter do pravnih sredstev in odškodnin; poudarja, da so napadi na civiliste in objekte, ki so nujni za preživetje civilistov, prepovedani po mednarodnem humanitarnem pravu; poziva EU in njene mednarodne partnerje, naj v celoti izkoristijo vse ustrezne instrumente za boj proti mednarodnim kaznivim dejanjem, vključno z uporabo načela splošne sodne pristojnosti, posebnimi sodišči na nacionalni in mednarodni ravni, tudi za kaznivo dejanje agresije, poleg tega pa naj vzpostavijo prožne mehanizme sodelovanja in financiranja za hitro zbiranje in analizo dokazov o kaznivih dejanjih; poziva Komisijo, naj poskrbi, da se bodo ti instrumenti uporabljali usklajeno in da se bodo dopolnjevali z drugimi ustreznimi instrumenti EU in držav članic;
15. ponovno poziva države članice, naj dosledno spoštujejo določbe 7. člena Pogodbe OZN o trgovini z orožjem o izvozu in oceni izvoza, Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP o izvozu orožja¹⁵ in uredbo EU o blagu z dvojno rabo¹⁶ ter tako pomagajo zajezi oborožene konflikte in hude kršitve človekovih pravic ali mednarodnega humanitarnega prava; spodbuja EU, naj oceni zlonamerno uporabo vohunske programske opreme, dokler ne začne veljati učinkovita zakonodaja, ki bo zagotavljala, da se ta programska oprema uporablja v skladu z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic; je še vedno zaskrbljen zaradi uporabe oboroženih brezpilotnih letalnikov zunaj mednarodnega pravnega okvira in poziva k oceni učinka na človekove pravice v zvezi z razvojnimi projekti oboroženih brezpilotnih letalnikov; poziva EU, naj prevzame pobudo za oblikovanje pravno zavezujočega instrumenta, ki bi prepovedal smrtonosno avtonomno orožje brez ustreznega človeškega nadzora;
16. vztraja, da je treba poskrbeti za skladnost politike EU v primerih zasedbe ali priključitve ozemelj, ki bi morala temeljiti na mednarodnem humanitarnem pravu, da bi preprečili hude kršitve človekovih pravic na terenu; poudarja odgovornost gospodarskih družb s sedežem v EU, da pri vseh gospodarskih ali finančnih dejavnostih na teh ozemljih ali v odnosih z njimi izvajajo najstrožjo politiko potrebne skrbnosti ter da skrbijo za strogo skladnost z mednarodnim pravom in politiko sankcij EU, če se v teh primerih uporabljajo; v povezavi s tem poziva Komisijo, naj pojasni veljavna pravila v zvezi s trgovino EU s temi ozemlji;

Pravica do življenja: napredek pri splošni odpravi smrtne kazni

17. znova poudarja, da načelno nasprotuje smrtni kazni, ki je kruta, nečloveška in

---

¹⁵ Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99).

¹⁶ Uredba (EU) 2021/821 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2021 o vzpostavitvi režima Unije za nadzor izvoza, posredovanja, tehnične pomoči, tranzita in prenosa blaga z dvojno rabo (UL L 206, 11.6.2021, str. 1).

ponižujoča nepovratna kazen; obžaluje, da so nekatere tretje države sicer sprejele ukrepe v smeri odprave smrtne kazni, vendar v zvezi s tem še vedno ostajajo veliki izzivi; obžaluje, da se v drugih tretjih državah njena uporaba povečuje in da je število izvršenih smrtnih kazni doseglo najvišjo raven v zadnjih petih letih; ponovno poziva vse države, naj v celoti odpravijo smrtno kazen ali uvedejo takojšen moratorij kot prvi korak k njeni odpravi; spodbuja EU in države članice, naj uporabijo vsa razpoložljiva orodja, vključno s trgovinskimi in pridružitvenimi sporazumi s tretjimi državami, da bi si prizadevale za moratorij na uporabo smrtne kazni in njeno odpravo;

18. poudarja, da si mora EU neomajno prizadevati za splošno odpravo smrtne kazni, ki je glavni cilj njene zunanje politike na področju človekovih pravic; poziva EU in njene države članice, naj v ustreznih mednarodnih forumih zagovarjajo odpravo smrtne kazni in se zavzemajo za čim širšo podporo temu stališču; spodbuja nadaljnja prizadevanja organov OZN za splošno odpravo smrtne kazni v skladu z resolucijami Generalne skupščine OZN; poziva tudi zadevne države, naj kot prvi korak zmanjšajo seznam kaznivih dejanj ali prekrškov, ki se kaznujejo s smrtjo; poziva k preglednosti v zvezi s smrtnimi obsodbami in usmrčitvami v državah, ki teh statističnih podatkov ne razkrivajo; podpira postopek Afriške unije za sprejem osnutka protokola k Afriški listini o človekovih pravicah in pravicah ljudstev o odpravi smrtne kazni v Afriki; spodbuja druge tretje države in regionalne organizacije, naj začnejo podobne procese, tudi s smiselno vključitvijo organizacij civilne družbe; poudarja pomen podpiranja lokalnih in regionalnih prizadevanj za odpravo smrtne kazni;

Svoboda izražanja, svoboda medijev, akademska svoboda in pravica do obveščенosti

19. je globoko zaskrbljen zaradi vse večjega nazadovanja v zvezi s svobodo izražanja, tudi umetniškega, in svobodo medijev po vsem svetu, zlasti za novinarje; obsoja cenzuro novinarjev, zagovornikov človekovih pravic, organizacij civilne družbe, javnih nadzornikov, žvižgačev in umetnikov z uporabo t. i. zakonov o tujih agentih ter drugih zakonodajnih in nezakonodajnih ukrepov, ki jih sprejmejo avtoritarni, totalitarni in neliberalni režimi, kot so povečanje upravnih bremen, globe, grožnje, klevetanje in obsojajoči jezik; ponovno poudarja, da je globoko zaskrbljen zaradi uporabe strateških tožb za onemogočanje udeležbe javnosti, ter poziva države članice in tretje države, naj prenehajo s temi praksami; ugotavlja, da se nekatere od teh praks lahko izvajajo tudi v številnih državah z dolgoletno demokratično tradicijo po vsem svetu; v zvezi s tem pozdravlja prizadevanja za okrepitev zaščite novinarjev in aktivistov, tudi v EU, pred neutemeljenimi in zlorabljenimi tožbami, katerih namen je njihovo utišanje;
20. priznava, da je ključno podpreti novinarje, ki se srečujejo s preganjanjem in grožnjami njihovi varnosti, ter poziva k vzpostavitvi programov za zaščito novinarjev, ki bodo olajšali premestitev in preselitev tistih, ki so v neposredni nevarnosti; obžaluje prakso ciljno usmerjenega nadzora novinarjev in uporabe vohunske programske opreme ter drugih digitalnih groženj proti njim in obsoja kršitve njihovih pravic do zasebnosti, svobode izražanja, svobode misli, svobode obveščanja in svobode združevanja, ki jih zakrivijo državni in nedržavni akterji; ponovno poudarja, da je dostop do verodostojnih in zanesljivih spletnih in nespletnih informacij temeljna pravica v demokratični družbi;
21. poziva tretje države, naj sprejmejo nujne ukrepe za preprečevanje nepotrebne ali pretirane uporabe sile, nadlegovanja ali samovoljnega pridržanja med protesti ter

razveljavijo ali spremenijo vso zakonodajo in upravne akte, ki kršijo pravico do svobode izražanja in zbiranja;

22. poziva EU in njene države članice, naj povečajo diplomatska prizadevanja z dvostranskim in večstranskim sodelovanjem v zvezi s cenzuro, grožnjami ali napadi na akademsko svobodo, zlasti zapornimi kaznimi za univerzitetne profesorje po vsem svetu, ki jih izvajajo državni in nedržavni akterji, kar ima pomembne posledice za pravico do izobraževanja, uživanje koristi znanstvenega napredka ter svobodo mnenja in izražanja; poziva ESZD in Komisijo, naj ponovno proučita obstoječe mehanizme za podporo in zaščito ter razvijeta zmogljivosti, s katerimi bo v tovrstnih primerih mogoče določiti, kje je pomoč potrebna, in jo zagotoviti, vključno z nujno zaščito in podporo; pozdravlja vključitev ogroženih univerzitetnih profesorjev v mehanizem EU za zagovornike človekovih pravic;
23. poziva Komisijo, naj zagotovi stalno podporo na visoki ravni Globalnemu kampusu za človekove pravice in demokracijo, ki je zagotovil varen prostor za študente in profesorje, ki so morali pobegniti iz svoje države zaradi zagovarjanja demokracije in človekovih pravic, in ki je vodilna pobuda EU za podporo izobraževanju o človekovih pravicah po vsem svetu; podpira skupno izjavo o akademski svobodi, sprejeto na 52. seji Sveta za človekove pravice, ki so jo podprle vse države članice; poziva države članice in delegacije EU, naj prevzamejo ključno vlogo pri spremljanju kršitev akademske svobode v tretjih državah in poročanju o njih; podpira pripravo osnutka načel za izvajanje pravice do akademske svobode in poziva EU, naj spodbuja sprejetje smernic o akademski svobodi v okviru sistema OZN;

Svoboda misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja

24. poudarja, da je zaskrbljen zaradi kršitev svobode misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja in s tem povezanimi kaznivimi dejanji iz sovraštva; poudarja, da se tovrstne kršitve dogajajo prek geografskih in kulturnih meja; obžaluje instrumentalizacijo verske ali svetovnonazorske identitete za politične namene, vključno z izključevanjem verskih in svetovnonazorskih manjšin in verskih skupnosti v nekaterih državah; obsoja stopnjevanje prisile, diskriminacije, nadlegovanja in nasilja zoper pripadnike mišljenjskih, vestnih, verskih ali svetovnonazorskih manjšin, pa tudi nad njihovim premoženjem in verskimi objekti; obsoja zlorabo obtožb o bogokletstvu in verskem odpadništvu ali drugih obtožb na podlagi veroizpovedi, vključno z možnostjo smrtno kazni za obsojene, v zvezi z verskimi manjšinami in legitimnimi dejavnostmi na področju človekovih pravic, tudi v spletu in družbenih medijih, ter širše za omejevanje prostora civilne družbe;
25. v celoti podpira pravico do svobode misli, vesti in veroizpovedi, prepričanja ali neverovanja ter pravico posameznika, da izraža, spremeni ali opusti svojo veroizpoved ali prepričanje brez strahu pred nasiljem in diskriminacijo; obsoja napade na posameznike in organizacije civilne družbe zaradi zaradi mirne kritike ali satire verskih prepričanj ali dvoma vanje; poziva EU in njene države članice, naj si bolj prizadevajo za varstvo teh pravic, naj ta vprašanja izpostavijo na forumih OZN za človekove pravice ter sodelujejo z ustreznimi mehanizmi in odbori OZN, pa tudi s tretjimi državami, da bi te pravice zaščitile in preprečile morebitne kršitve; poziva tudi k večjim prizadevanjem in sodelovanju na večstranski ravni in ob podpori Mednarodnega kazenskega sodišča pri

zbiranju dokazov o kaznivih dejanjih iz sovraštva, privedbi storilcev pred sodišče in odškodnini žrtvam;

26. priznava pomen medkulturnega in medverskega dialoga, ki vodi do mirnega sobivanja in medsebojnega razumevanja med skupinami različnih ver, prepričanj in narodnosti, ter poziva EU in države članice, naj jih spodbujajo; ugotavlja, da ateizem in število neverujočih prebivalcev po vsem svetu hitro naraščata, zato ju v okviru politike EU na področju svobode misli, vesti, veroizpovedi in prepričanja ne bi smeli zanemariti;
27. priporoča, naj posebni odposlanec EU za spodbujanje in varstvo svobode veroizpovedi in prepričanja zunaj EU tesno in dopolnjevalno sodeluje s posebnim predstavnikom EU za človekove pravice, predstavniki EU za posamezne regije in delovno skupino Sveta za človekove pravice, ter v ta namen meni, da bi bilo treba položaj posebnega odposlanca za spodbujanje svobode veroizpovedi in prepričanja zunaj EU zato podobno kot druge posebne odposlance in posebne predstavnike EU vključiti v ESZD; obžaluje, da je Komisija mandat posebnega odposlanca podaljšala brez predhodne ocene učinkovitosti in dodane vrednosti te funkcije, kot je večkrat zahteval Parlament; poziva, naj se ta ocena opravi ter na tej podlagi dodelijo ustrezni finančni in človeški viri, da se mu omogoči učinkovito izvajanje njegovega mandata; opozarja, da je bila letos deseta obletnica sprejetja smernic EU za spodbujanje in zaščito veroizpovedi ali prepričanja; obžaluje, da bi Svet moral opraviti lastno triletno oceno, doslej pa še ni bila objavljena nobena ocena; poziva Svet, naj opravi to oceno in z njenimi rezultati seznanji Parlament; v celoti podpira prakso EU, da vodi povezane tematske resolucije v Svetu OZN za človekove pravice in generalni skupščini OZN; poziva ESZD in delegacije EU, naj po potrebi v dialogih o človekovih pravicah s partnerskimi državami in v forumih OZN za človekove pravice dosledno opozarjajo na splošna vprašanja in specifične primere, povezane s preganjanjem ali diskriminacijo nazorskih ali verskih manjšin, ter pri tem sledijo pristopu, usmerjenemu v rezultate, in vključujejo vidik spola;

Pravica do enakopravnosti in nediskriminacije

28. ponovno poudarja, da obsoja vse oblike rasizma, nestrpnosti, ksenofobije in diskriminacije na podlagi rase, etnične pripadnosti, narodnosti, družbenega razreda, invalidnosti, kaste, vere, prepričanja, starosti, spola, spolne usmerjenosti ali spolne identitete; poudarja pomen presečnega pristopa pri obravnavanju vprašanj diskriminacije; poudarja, da so med drugim rasizem, diskriminacija, ksenofobija, antisemitizem in islamofobija, pa tudi versko preganjanje in s tem povezana nestrpnost še vedno velik problem po vsem svetu, zaradi pandemije covida-19 pa so se ta vprašanja še zaostрила;
29. obsoja čedalje večjo mednarodno grožnjo, ki jo pomeni sovražni govor, tudi na spletu; ugotavlja, da je za ženske bolj verjetno, da bodo žrtev spletnih napadov, kar negativno vpliva na politično udeležbo žensk in enakost spolov pri odločanju; poziva, naj se sprejmejo učinkoviti ukrepi za odzivanje na diskriminatorno ravnanje in odpravo nekaznovanja ter naj se v sodelovanju z državami članicami in s prispevkom Parlamenta v posvetovanju z lokalnimi predstavniki in organizacijami civilne družbe razvijejo posebne lokalne strategije za pomoč pri boju proti diskriminaciji v tretjih državah; poudarja, da sta izobraževanje in dialog bistvena za spodbujanje strpnosti, razumevanja in raznolikosti;

30. se z veliko zaskrbljenostjo zaveda obsega in posledic kastnih hierarhij, diskriminacije in kršitev človekovih pravic, vključno z onemogočanjem dostopa do pravnega sistema ali zaposlitve, stalno segregacijo, revščino in stigmatizacijo ter s kastnimi ovirami pri uveljavljanju temeljnih človekovih pravic in človekovem razvoju; ponovno poziva, naj se oblikujejo politika EU o kastni diskriminaciji in posebne lokalne strategije za pomoč pri boju proti tovrstni diskriminaciji v državah, v katerih je ta najbolj prisotna; priporoča, naj Evropski parlament v vseh svojih ustreznih odborih in delegacijah obravnava kastno diskriminacijo, imenuje kontaktno točko za kastno diskriminacijo in se pri obisku tretjih držav, ki jih zadeva to vprašanje, posvetuje z ustreznimi organizacijami in lokalnimi organi in z drugimi sogovorniki obravnava vprašanje kastne diskriminacije ter ob mednarodnem dnevu rasne diskriminacije organizira letna posvetovanja za pregled ukrepov EU in napredka na tem področju;

Pravica do zaščite pred mučenjem in nečloveškim ali poniževalnim ravnanjem

31. obsoja vsakršna dejanja ali poskuse spodbujanja, dovolitve, sistematizacije ali odobritve mučenja ali drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja ali privolitve vanje, prisilna izginotja, samovoljna pridržanja in zunajsodne uboje v kakršnih koli okoliščinah, med drugim s strani organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj; poziva vse države, naj sprejmejo in izvajajo učinkovite ukrepe s pristopom, usmerjenim v žrtve, da bi preprečile mučenje in drugo kruto, nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kaznovanje, hkrati pa zagotovile odgovornost storilcev; obžaluje, da je njihova uporaba v številnih državah še vedno zelo razširjena; z veliko zaskrbljenostjo opaža, da število primerov mučenja po vsem svetu narašča, storilci pa povečini ostajajo nekaznovani; poziva vse države, naj sistematično pregledujejo svoje protokole zasliševanja in pravila delovanja za organe preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj v skladu z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic;
32. obžaluje obstoj zapornikov vesti po vsem svetu ter poziva ESZD in države članice, naj okrepijo prizadevanja za zagotovitev njihove brezpogojne izpustitve; poziva ESZD in Komisijo, naj podpreta vzpostavitev in delovanje nacionalnih preventivnih mehanizmov v tretjih državah, pa tudi organizacije civilne družbe, ki delujejo na tem področju; poziva EU, naj začne dialog s tretjimi državami, da bi izboljšanje razmer v zaporih postalo glavno vprašanje javne politike, zlasti z reševanjem problema prenatrpanosti zaporov z uporabo alternativ priporu; se zaveda, da imajo v boju proti mučenju in drugim oblikam grdega ravnanja zelo pomembno vlogo organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic, ter poziva EU, naj jih podpira pri nadzoru zaporniških objektov v skladu z revidiranimi smernicami EU glede mučenja;
33. poziva EU, naj tretje države spodbudi k uskladitvi njihovih nacionalnih določb o pravnih jamstvih z mednarodnimi zavezami (npr. kriminalizacija mučenja v skladu s Konvencijo OZN proti mučenju); obsoja vse oblike trgovine z ljudmi in prisilnega dela, tudi tiste, ki jih podpirajo države, ter vse oblike sodobnega suženjstva; poziva EU in njene države članice, naj prevzamejo vodilno vlogo pri njihovem izkoreninjenju in po potrebi v sporazume EU s tretjimi državami vključijo poseben sklic na to temo;

Pravica do udeležbe javnosti

34. ugotavlja, da se v avtoritarnih, totalitarnih in neliberalnih režimih pravica do aktivne in pasivne udeležbe na svobodnih in poštenih volitvah ne spoštuje, v številnih demokratičnih državah pa je vse več ovir za polno uresničevanje teh pravic; poudarja, da ti režimi izvajajo lažne volitve, da bi utrdili svojo moč, saj v njih ni dejanskega političnega tekmovanja, legitimnosti in pluralizma; poziva, naj se okrepijo prizadevanja za zagotovitev javne udeležbe manjšin ter k večji zastopanosti žensk in mladih v volilnih procesih; poudarja vlogo misij Evropske unije za opazovanje volitev pri neodvisnem in nepristranskem ocenjevanju volilnih procesov, ki jih spremljajo; poziva k nadaljnjemu ukrepanju po sprejetju in izvajanju priporočil teh misij za opazovanje volitev v tretjih državah ter k njihovi vključitvi kot bistvenega elementa v okvir odnosov med EU in zadevno tretjo državo; ugotavlja, da se vse pogosteje dogaja, da države zavračajo povabiti EU k opazovanju svojih volitev, in poziva ESZD, naj to obravnava;

Kulturne pravice

35. potrjuje univerzalnost kulturnih pravic kot oblike človekovih pravic, ki posameznikom in skupinam ljudi omogoča razvoj in izražanje človeškosti in identitete; podpira mandat posebnega poročevalca OZN za kulturne pravice, ki si prizadeva za njihovo večjo prepoznavnost v sistemu človekovih pravic, za ozaveščanje, kako resne so njihove kršitve, in za to, da bi jih lahko uživali vsi, ter poziva k podaljšanju njegovega mandata po letu 2024; odločno obsoja uničevanje zgodovinske, umetniške in kulturne dediščine v konfliktih, sistematično in politično ali ideološko usmerjeno uničevanje zgodovinske, umetniške in kulturne dediščine ter brisanje identitete in kulture suverenih držav, narodov ali manjšin; obsoja nezakonito odstranitev predmetov kulturne dediščine in trgovino z njimi; poziva, naj se kulturna dela in artefakti vrnejo v izvirne kraje; želi spomniti, da lahko uničevanje kulturne dediščine pomeni vojno hudodelstvo in kršitev človekovih pravic, in v zvezi s tem opozarja na zaveze glede odgovornosti za zaščito, ki jih je sprejela mednarodna skupnost, med drugim glede varstva kulturne dediščine v oboroženih spopadih in po njih;

Pravice žensk, vključno s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami, ter enakost spolov

36. poudarja, da so pravice žensk in enakost spolov nujne in nedeljive človekove pravice ter podlaga za pravno državo in odporne demokracije; obžaluje, da se več milijonov žensk in deklet še vedno srečuje z diskriminacijo in nasiljem, predvsem najranljivejše, kot so invalidne ženske in dekleta, ki so žrtve dvojne diskriminacije, zlasti v zvezi s spopadi, pokonfliktnimi razmerami in razseljevanjem, ter da se jim odreka dostojanstvo, neodvisnost, vključno s telesno avtonomijo, in celo življenje; obsoja stalno in vse večje nazadovanje na področju enakosti spolov in pravic žensk, vključno z vsemi poskusi za omejitev pravic in zaščite, zlasti v zvezi s spolnim in reproduktivnim zdravjem ter pravic, pa tudi zakonodajo, politike in prakse, s katerimi se v številnih državah po svetu te pravice še naprej odvzemajo ali omejujejo, kar lahko pomeni apartheid med spoloma; obsoja vse oblike nasilja na podlagi spola in izkoriščanja ter izraža zaskrbljenost nad prisilnimi porokami in zlorabami zaradi časti, nasiljem in umori, ki se izvajajo nad ženskami in dekleti; poziva EU in njene države članice ter podobno misleče partnerje,

naj si bolj prizadevajo za popolno uresničevanje in varstvo njihovih človekovih pravic; pozdravlja pristop EU k Istanbulski konvenciji in poziva vse države članice EU, ki še niso ratificirale Istanbulske konvencije, naj jo čim prej ratificirajo in začnejo izvajati; podpira vlogo ambasadorja EU za spol in raznolikost ter prizadevanja posebnega predstavnika EU za človekove pravice na teh področjih; poziva k oblikovanju listine EU o pravicah žensk;

37. priznava, da sta spodbujanje in zaščita spolnega in reproduktivnega zdravja ter pravic bistvena za uresničitev enakosti spolov in potrjuje pravico dostopa brez kakršne koli oblike diskriminacije, prisile ali nasilja, do celovitih storitev spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, kar vključuje sodobne kontracepcijske metode, varen in zakonit splav, materinsko, predporodno in poporodno zdravstveno oskrbo, pomoč pri oploditvi ter izobraževanje in informacije o spolnem in reproduktivnem zdravju in pravicah, med drugim izčrpno spolno vzgojo; poziva EU, ESZD in njene države članice, naj v večstranskih in dvostranskih odnosih v skladu z mednarodnim pravom in standardi o človekovih pravicah ter standardi Svetovne zdravstvene organizacije odločno podpirajo in spodbujajo spolno in reproduktivno zdravje in pravice, vključno z dostopom do varnega in zakonitega splava;
38. priznava, da so ženske, ki pripadajo narodnostnim in verskim manjšinam ali svetovnonazorskim skupnostim, zlasti v krajih, kjer so prisotne radikalne skupine in nasilne milice, še bolj ranljive; odločno obsoja vsa nasilna dejanja v vseh oblikah, med drugim spolno nasilje, ugrabitev, prisilno razseljevanje, trgovino z ženskami ali uboje žensk, storjena zaradi etnične pripadnosti, vere ali prepričanja, ali tista, ki so posledica izvajanja radikalnih in ekstremističnih programov; odločno obsoja diskriminacijo in kršitve človekovih pravic žensk s presečnimi identitetami, vključno s tistimi, ki pripadajo etničnim manjšinam; ponavlja svoj poziv državam članicam, naj sprejmejo in izvajajo strategije, politike in programe za spodbujanje spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic marginaliziranih skupin žensk ter odpravo sistemskih, finančnih, pravnih, praktičnih in družbenih ovir s katerimi se te srečujejo, ter poskrbijo, da bodo spolno in reproduktivno zdravje in pravice spoštovani povsod;
39. ponovno obsoja prakso nadomestnega materinstva, ki je svetovni pojav in ženske po vsem svetu izpostavlja izkoriščanju in trgovini z ljudmi, hkrati pa se osredotoča zlasti na finančno in socialno ranljive ženske; poudarja, da ta praksa močno vpliva na ženske, pravice žensk, zdravje žensk, ter poudarja njene čezmejne posledice;
40. poziva EU, naj se pri izvajanju akcijskega načrta za enakost spolov III, oblikovanju lokalne strategije EU proti diskriminaciji na podlagi spola in pri pomembnem sektorskem delu spopade s presečnostjo z oblikovanjem politike za boj proti večplastni diskriminaciji, s katero se srečuje več milijonov žensk in deklet, ki so žrtve kršenja človekovih pravic, vključno s spolno zlorabo in nasiljem, razseljevanjem, prisilnim delom, prostitucijo in trgovino z ljudmi, ter z vključevanjem enakosti spolov in opolnomočenja žensk in deklet z vseh vidikov zunanjih odnosov in razvojnega sodelovanja, zlasti s sprejetjem feministične zunanje, razvojne in obrambne politike EU, v skladu z njenimi globalnimi zavezami;
41. poziva k bolj usklajenim prizadevanjem za odpravo uporabe spolnega nasilja kot vojnega orožja in boj proti nekaznovanju storilcev; poziva Komisijo, naj si še naprej

prizadeva za popolno izkoreninjenje prakse pohabljanja ženskih spolnih organov, množične sterilizacije in prisilnega splava po vsem svetu;

Pravice manjšin

42. opozarja, da po ugotovitvah posebnega poročevalca OZN za vprašanja manjšin večina vzrokov nasilnih konfliktov po vsem svetu vsebuje elemente, kot so pritožbe manjšin zaradi izključenosti, diskriminacije in neenakosti, povezane s kršitvami človekovih pravic manjšin; poudarja, da je treba varstvo pravic manjšin in oblikovanje zaščitnih mehanizmov načrtno vključiti na ravni Organizacije združenih narodov; opozarja na obveznosti držav, da na svojem ozemlju varujejo pravice svojih narodnostnih, etničnih, kulturnih, verskih in jezikovnih manjšin; obžaluje, da se kljub mednarodnim obveznostim in zavezam za zaščito manjšin po svetu izvajajo politike prisilne asimilacije narodnih, etničnih in jezikovnih manjšin, tako da se ne upoštevajo njihove temeljne in človekove pravice; poziva EU in njene države članice, naj dejavno podpirajo tretje države pri spoštovanju temeljnih človekovih pravic nacionalnih, etničnih in jezikovnih manjšin na vseh področjih; poziva Komisijo, naj podpre varstvo pravic manjšin, tudi kot prednostno nalogo tematskega programa za človekove pravice in demokracijo Instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje NDICI – Globalna Evropa;
43. poudarja zunanjo razsežnost akcijskega načrta EU za boj proti rasizmu ter poziva Komisijo, ESZD in delegacije EU, naj sodelujejo s partnerji v tretjih državah, da bi v dialogu s predstavniki organizacij civilne družbe ter pripadniki marginaliziranih in ranljivih skupnosti podprle razvoj podobnih strategij in politik, na podlagi pristopa, opisanega v smernicah Urada visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice (OHCHR) o diskriminaciji na podlagi porekla, ki bi moral zajemati vrsto možnih ukrepov EU, kot so spodbujanje zakonodajnih sprememb in izvajanja, načrti za prepoznavnost in podporni programi;

Pravice migrantov in beguncev

44. obsoja spodkopavanje človekovih pravic in varnosti migrantov, beguncev in razseljenih oseb; ponovno poudarja, da so njihove človekove pravice neodtujljive, in opozarja, da jih morajo države zaščititi v skladu z ustreznim mednarodnim pravom; poziva EU in njene države članice, naj učinkovito spoštujejo te pravice v migracijski in azilni politiki EU in pri sodelovanju s partnerskimi državami v zvezi s tem; obžaluje čedalje večji trend ksenofobije, rasizma in diskriminacije migrantov; poudarja, da se begunci in migranti, zlasti neevidentirani, srečujejo z različnimi oblikami nasilja, tudi med razseljevanjem, kot je spolno nasilje in nasilje na podlagi spola, ter mnogimi ovirami, kot je dostop do izobraževanja, zdravstvenega varstva, dostojnega stanovanja in drugih osnovnih storitev; je izredno zaskrbljen zaradi doslej največjega števila prisilno razseljenih oseb, ki je posledica kršitev človekovih pravic in ki se je v zadnjih desetih letih podvojilo; pozdravlja aktivacijo direktive o začasni zaščiti¹⁷ in poziva k njeni uporabi, kadar je potrebno; poziva k povečanju prizadevanj za varstvo pravic migrantov in omogočanje njihovega dostopa do vseh osnovnih storitev, tudi med tranzitom, ter k

¹⁷ Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitevčasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L 212, 7.8.2001, str. 12).

spoštovanju načela nevračanja; poziva k takojšnjemu prenehanju nezakonite prakse zavračanja beguncev; poziva k odpravi temeljnih vzrokov za migracije in prisilno razseljevanje;

45. poudarja, kako pomembni sta načeli solidarnosti in deljene odgovornosti med državami članicami pri obravnavi migracijskih tokov, med drugim za ublažitev izzivov, s katerimi se srečujejo države članice prvega prihoda; ponovno izraža podporo časovnemu načrtu za pakt o migracijah in azilu; poziva zakonodajalca, naj podvojita prizadevanja za dokončanje reforme zakonodajnega okvira na področju azila in migracij pred koncem sedanjega parlamentarnega obdobja;
46. vztraja, da morajo biti vsi sporazumi EU in držav članic o sodelovanju na področju migracij in ponovnem sprejemu z državami, ki niso članice EU, popolnoma skladni z mednarodnim pravom človekovih pravic ter begunskim in pomorskim pravom, zlasti Konvencijo o statusu beguncev; poziva Komisijo in države članice, naj pri oceni učinka sodelovanja s tretjimi državami na področju migracij na človekove pravice vključijo predhodne ocene ter nadzorne mehanizme ter z rezultati seznanijo Parlament; je zelo zaskrbljen zaradi prakse sklepanja neformalnih dogovorov s tretjimi državami v zvezi s sodelovanjem na področju migracij, nad katerimi Parlament nima nadzora; poziva države članice, naj zagotovijo preglednost ter omogočijo parlamentarni in demokratični nadzor, zlasti v zvezi s sodelovanjem s stranmi, za katere je znano, da so kršile človekove pravice; vztraja, da je treba človekove pravice spoštovati pri vseh dejavnosti, ki jih izvajata Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) in agencija Evropske unije za azil (EASO), ter jih spremljati;
47. poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo popolno preglednost financiranja tretjih držav, povezanega z migracijami, in poskrbijo, da to financiranje ne bo neposredno ali posredno omogočalo kršitev človekovih pravic ali nekaznovanja teh kršitev; poziva, naj se pri humanitarnih operacijah, ki jih financira EU, upoštevajo posebne potrebe otrok in drugih ranljivih skupin ter zagotovi njihova zaščita v obdobju, ko so razseljeni; v zvezi s tem obsoja nameščanje otrok migrantov v centre za pridržanje, zlasti če so ločeni od svojih staršev ali zakonitih skrbnikov;
48. ostro obsoja tihotapske mreže, ki se ukvarjajo s tihotapljenjem migrantov in trgovino z ljudmi, ter poziva EU in njene države članice, naj okrepijo prizadevanja za boj proti tem mrežam in preprečevanje tihotapljenja, med drugim s sodelovanjem s tretjimi državami, ob upoštevanju evropskih in mednarodnih standardov na področju človekovih pravic; poudarja, da tihotapske mreže zaradi pomanjkanja varnih in zakonitih migracijskih poti ustvarjajo dobiček in so odgovorne za tragične izgube človeških življenj na migracijskih poteh; poudarja, da sta razširjanje informacij in kampanje ozaveščanja o tveganjih tihotapljenja bistvenega pomena;

Pravice domorodnih ljudstev

49. z obžalovanjem ugotavlja, da se domorodna ljudstva po vsem svetu še vedno srečujejo z razširjeno in sistematično diskriminacijo in preganjanjem, vključno s prisilnim razseljevanjem; obsoja samovoljne aretacije in uboje zagovornikov človekovih pravic in zemljiških pravic, ki se zavzemajo za pravice domorodnih ljudstev; poudarja, da je spodbujanje pravic domorodnih ljudstev in njihovih tradicionalnih praks ključno za

doseganje trajnostnega razvoja, boj proti podnebnim spremembam in ohranjanje biotske raznovrstnosti; poziva vlade, naj v skladu s cilji OZN za trajnostni razvoj izvajajo razvojne in okoljske politike, ki spoštujejo ekonomske, socialne in kulturne pravice ter vključujejo domorodna ljudstva in lokalno prebivalstvo; ponovno poziva EU, države članice in njihove partnerje v mednarodni skupnosti, naj sprejmejo vse ukrepe, ki so potrebni za priznavanje, varstvo in uveljavljanje pravic domorodnih ljudstev, tudi v zvezi z njihovim jezikom, zemljišči, ozemlji in viri, kot je določeno v Deklaraciji OZN o pravicah domorodnih ljudstev, zlasti v zvezi s svobodnim, predhodnim in informiranim soglasjem; poziva EU in njene države članice, naj s trgovinskimi instrumenti EU in ustrezno zakonodajo EU, ki se uporablja za podjetja s sedežem v EU, poskrbijo za sodelovanje v dobri veri in spoštovanje zgoraj navedenih pravic; spodbuja ratifikacijo konvencije št. 169 Mednarodne organizacije dela o pravicah avtohtonih in plemenskih ljudstev;

50. poziva vse države, tudi države članice EU, naj poskrbijo, da se domorodna ljudstva in lokalne skupnosti vključijo v razprave in procese odločanja mednarodne podnebne diplomacije; spodbuja Komisijo, naj se še naprej zavzema za dialog in sodelovanje med domorodnimi ljudstvi in EU;

Človekove pravice, podjetništvo in trgovina

51. poudarja vlogo trgovine kot velikega instrumenta za spodbujanje in izboljšanje položaja v zvezi s človekovimi pravicami v partnerskih državah EU, vključno s splošno shemo preferencialov plus (GSP+); kljub temu ugotavlja, da je bil v nekaterih zadevnih državah dosežen le majhen napredek ali pa ga sploh ni bilo; obžaluje, da pretirane in izkoriščevalske poslovne dejavnosti škodljivo vplivajo na človekove pravice in demokracijo, ter obsoja tiste korporacije, ki nezakonito izkoriščajo naravne vire, kar negativno vpliva na uveljavljanje človekovih pravic v lokalnih skupnostih;
52. poziva EU, naj zagotovi dopolnilne in ambiciozne evropske in mednarodne instrumente, ki bodo vsebovali trdne in vsebinske določbe, med drugim o dostopu do pravnega varstva in učinkovitih pravnih sredstvih za prizadete ljudi; v zvezi s tem poziva k hitremu in ambicioznemu končnemu dogovoru o direktivi o skrbnem pregledu v podjetjih glede trajnostnosti, ki bo vsebovala zavezujoča pravila EU o odgovornem poslovnem ravnanju v zvezi s človekovimi pravicami, pravicami delavcev in okoljskimi pravicami, ter k pravočasnemu sprejetju prepovedi proizvodov, ki so rezultat prisilnega dela, da se tovrstni proizvodi na trgu Unije prepovejo; poudarja, da je smiselno sodelovanje deležnikov, ki vključuje žrtve, predstavnike žrtev, sindikate delavcev in druge zadevne deležnike, krovni in stalen sestavni del postopka primerne skrbnosti ter tudi temeljni korak za opredelitev, obravnavanje in odpravo prisilnega dela; poudarja pomen popravnih ukrepov in ukrepov za dostop do pravnega varstva, ki so v skladu z vodilnimi načeli Organizacije združenih narodov o podjetništvu in človekovih pravicah, vključno s finančnimi in nefinančnimi ukrepi v posvetovanju z žrtvami; poziva Komisijo, naj Svetu čim prej predloži priporočilo za pridobitev ambicioznega mandata EU za sodelovanje v tekočih pogajanjih o pravno zavezujočem instrumentu OZN o podjetništvu in človekovih pravicah; poziva Komisijo, ESZD in delegacije EU, naj se še naprej zavzemajo za družbeno odgovornost podjetij in načela v dialogu s tretjimi državami ter naj te države podpirajo pri pripravi njihovih nacionalnih akcijskih načrtov;

53. poziva podjetja, naj bodo odgovorna pri zagotavljanju, da njihovo poslovanje in dobavne verige niso vpletene v zlorabe človekovih pravic, med drugim zagovornikov okoljskih pravic, pravic domorodnih ljudstev in delavskih pravic; poudarja bistvene obveznosti in odgovornost držav ter drugih akterjev, kot so družbe in podjetja, da blažijo posledice podnebnih sprememb, preprečujejo njihov negativen vpliv na človekove pravice in spodbujajo ustrezne politike v skladu z obveznostmi s področja človekovih pravic;
54. opozarja, da je pravica do dela zapisana v členu 19 Splošne deklaracije človekovih pravic, in v zvezi s tem poudarja, da mala in srednja podjetja (MSP) zagotavljajo več kot dve tretjini delovnih mest po vsem svetu ter lahko podpirajo razvoj socialnih in ekonomskih pravic; v zvezi s tem ponovno poudarja, da je treba omogočiti ustrezne enake konkurenčne pogoje za MSP;
55. poudarja, da je svoboda gospodarske pobude pravica, ki je zapisana v členu 16 Listine EU o temeljnih pravicah; spodbuja EU in države članice, naj vodijo razpravo v OZN in drugih večstranskih forumih, da bi priznali človekovo pravico do svobode gospodarske pobude na svetovni ravni;

Pravice LGBTIQ+ oseb

56. obžaluje kršitve človekovih pravic, vključno z diskriminacijo, stigmatizacijo, segregacijo, preganjanjem, nasiljem in uboji, s katerimi se po vsem svetu spoprijemajo lezbijke, geji, biseksualne, transspolne, interpolne in queer osebe (LGBTIQ+), pa tudi zagovorniki njihovih pravic; priznava pomen vključujočega izobraževanja za boj proti diskriminaciji že v zgodnjih fazah; je izredno zaskrbljen zaradi širjenja sovraštva in diskurza ter zakonodaje, ki so uperjeni proti LGBTIQ+ osebam in zagovornikom človekovih pravic; poziva tretje države, naj sprejmejo posebne politike za zaščito LGBTIQ+ osebam in jim zagotovijo orodja za varno prijavo kršitev njihovih pravic; poziva tretje države, naj odpravijo zakonske določbe, ki neposredno ali posredno pomenijo diskriminacijo, nadlegovanje in preganjanje LGTBIQ+ oseb; ponovno poziva k celovitemu izvajanju strategije za enakost LGBTIQ oseb za obdobje 2020–2025 kot orodja EU za izboljšanje položaja LGBTIQ oseb po svetu; izraža posebno zaskrbljenost zaradi LGBTIQ+ oseb, ki živijo v nedemokratičnih režimih, in poziva k prožnim mehanizmom, da bi jih zaščitili, pa tudi zagovornike njihovih pravic; poziva EU in države članice, naj v zunanji politiki temeljito in dosledno uporabljajo smernice EU za spodbujanje uresničevanja in varstvo vseh človekovih pravic LGBTIQ oseb;

Otrokove pravice

57. ostro obsoja vse manjše spoštovanje otrokovih pravic in vse pogostejše kršitve teh pravic po svetu, vključno z nasiljem, zgodnjimi in prisilnimi porokami, spolnimi zlorabami in izkoriščanjem, pohabljanjem spolnih organov, trgovino z ljudmi, delom otrok, vključno s prisilnim delom otrok, novačenjem otrok kot vojakov, tudi s strani kriminalnih združb, pomanjkanjem dostopa do izobraževanja, vključno s pravico do spoznavanja svoje kulture, tradicije in jezikov, ter zdravstvenega varstva, podhranjenostjo, segregacijo in skrajno revščino; obsoja ugrabitve, prisilno ločevanje ali deportacijo, posvojitve in prisilno asimilacijo otrok, vključno s tistimi, ki so pripadniki etničnih manjšin, zlasti v primerih vojn in konfliktov; poudarja, da je po svetu še vedno

veliko otrok, ki so prisiljeni delati, pogosto v nevarnih razmerah; ponovno poziva k sistematičnemu in doslednemu pristopu k spodbujanju in varstvu otrokovih pravic v vseh politikah EU; poziva k vključitvi posebnega pristopa k pravicam otrok v pravosodne procese, s katerim bi izboljšali dostop otrok do sodnega varstva in učinkovitih pravnih sredstev ter zagotovili odgovornost storilcev; poudarja, da je treba poiskati trajnostne možnosti za ponovno vključevanje in odškodnino za otroke, ki so jim bile v konfliktih po svetu kršene pravice; poziva k čimprejšnji popolni in splošni ratifikaciji Konvencije OZN o otrokovih pravicah;

58. opozarja, da ima izobraževanje pomembno vlogo pri razvoju otrok in mladih po svetu; poudarja, da je dostop do splošnega, vključujočega in kakovostnega izobraževanja človekova pravica, kar bi moralo vključevati ozaveščanje o njihovih človekovih pravicah, pa tudi o tem, kaj pomeni kršitev njihovih pravic in kako jo prijaviti; ker imajo v skladu s členom 26(3) Splošne deklaracije človekovih pravic starši prednostno pravico pri izbiri vrste izobraževanja svojih otrok; poziva EU in njene države članice, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi poskrbele za spoštovanje pravice do izobraževanja po vsem svetu, tudi v begunskih taboriščih in centrih; poziva Komisijo in ESZD, naj ohranita močno financiranje izobraževanja prek instrumentov Unije za zunanje financiranje ter podpirata tretje države pri oblikovanju in razvoju kakovostnih izobraževalnih sistemov; poudarja, da mora biti vse izobraževalno in šolsko gradivo v skladu z Unescovimi standardi na področju izobraževanja;

Pravice invalidov

59. je zaskrbljen zaradi izzivov za popolno uresničevanje pravic invalidov, kot so dostop do vključujočega in kakovostnega izobraževanja, zdravstvenega varstva in zaposlitve ter sodelovanje v političnem življenju; ponovno poziva EU, naj po vsem svetu pomaga pri oblikovanju politik, s katerimi bi podprli oskrbovalce invalidov; poziva vse deležnike, naj krepijo družbeno ozaveščenost in se borijo proti diskriminaciji invalidov; ponovno poziva Komisijo in države članice, naj si glede na obveznosti, ki jih imajo kot države pogodbenice konvencije OZN o pravicah invalidov, v zunanjem delovanju EU bolj prizadevajo za enake pravice invalidov, med drugim v zvezi z državami kandidatkami; poudarja, da je treba vzpostaviti sistematičen in strukturiran dialog z organizacijami, ki zastopajo invalide, v partnerskih državah, ter izvajati politike, ki bodo invalidom zagotovile polno uživanje njihove človekove pravice, da enakopravno sodelujejo v družbi, tudi pri uveljavljanju volilne pravice, ob upoštevanju njihovih posebnih potreb in perspektiv; ponovno poziva EU, naj partnerskim državam pomaga pri oblikovanju politik za podporo visokokakovostni, dostopni in cenovno ugodni oskrbi; poziva k hitremu sprejetju predloga direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost;

Pravice starejših

60. ponovno poziva EU in njene države članice, naj ustvarijo nove možnosti za krepitev pravic starejših ter pri tem upoštevajo številne izzive, s katerimi se ti spoprijemajo, kot so med drugim diskriminacija na podlagi starosti, revščina, nasilje, pomanjkanje socialne zaščite, osamljenost in digitalna izključenost; poziva tretje države, naj sprejmejo politike, ki bodo starejšim olajšale dostop do kakovostnih, dostopnih in cenovno ugodnih zdravstvenih, socialnih in pravnih storitev, pri čemer naj posebno

pozornost namenijo boju proti tveganju revščine zlasti starejših žensk zaradi plačne vrzeli med spoloma v njihovem delovnem življenju; poudarja, da bi jim bilo treba omogočiti samostojno udeležbo v javnih zadevah ter dostojanstveno in celovito uveljavljanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

Pravica do hrane, vode in komunalne ureditve

61. poudarja, da je pravica do hrane, varne pitne vode in komunalne ureditve, vključno s fizičnim in ekonomskim dostopom do varne in ustrezne hrane, vode in komunalnih sistemov, mednarodno priznana človekova pravica; je izredno zaskrbljen zaradi izzivov v zvezi s pravico do hrane po svetu, zlasti med vojno in spopadi, pa tudi zaradi naravnih nesreč in ekstremnih vremenskih razmer zaradi podnebnih sprememb; poziva EU in njene države članice, naj spodbujajo obvezne smernice o pravici do hrane v okviru sistema OZN; poziva k sprejetju javnih politik za boj proti lakoti, zlasti med otroki, tudi s tesnejšim mednarodnim sodelovanjem pri povečevanju prehranske varnosti v svetu in nujno pomočjo prebivalstvu, ki mu grozita lakota in podhranjenost;
62. poziva EU, njene države članice in mednarodno skupnost, naj nemudoma okrepijo prizadevanja, da bi ustavile trend resnega pomanjkanja hrane; poudarja, da se je prehranska varnost poslabšala zaradi številnih konfliktov po svetu, med drugim zaradi sedanjih konfliktov v državah, ki so velike svetovne izvoznice primarnih živil, zlasti žita, kar je imelo izjemne posledice na več območjih sveta; odločno obsoja uporabo oziroma grožnje z uporabo prehranske varnosti kot političnega instrumenta v vojni, pa tudi škodljive učinke špekulacij s ceno hrane;

Pravica do čistega, zdravega in trajnostnega okolja

63. poudarja, da podnebna kriza in njen učinek na okolje in biotsko raznovrstnost neposredno vplivata na učinkovito uveljavljanje vseh človekovih pravic ter da so ta vprašanja medsebojno povezana in soodvisna; poziva k hitremu sprejetju politik za poglobitev mednarodnega sodelovanja in povečanje zmogljivosti v zvezi s tem, kot je določeno v resoluciji generalne skupščine OZN 76/300; priznava, da je delo organizacij civilne družbe, zagovornikov okoljskih človekovih pravic in staroselskih aktivistov izjemno pomembno za ohranjanje in zaščito okolja in biotske raznovrstnosti; obžaluje tveganje in obsoja vse oblike nasilja, s katerim se srečujejo zagovorniki okoljskih človekovih pravic, ter poziva, naj se poskrbi za njihovo učinkovito zaščito; poudarja, da se je treba učinkovito spopasti z razseljevanjem ljudi zaradi uničenega okolja in podnebnih sprememb, saj povečuje tveganje za kršitve človekovih pravic in različne oblike izkoriščanja; poziva EU in države članice, naj okrepijo svoja prizadevanja za podporo regionalnim mehanizmom, kot sta posebni poročevalec OZN o okoljevarstvenikih in sporazum iz Escazúja¹⁸;
64. poziva EU, OZN in regionalne mehanizme za človekove pravice, naj prevzamejo večjo vlogo pri zaščiti svetovnih ekosistemov in okoljevarstvenikov, zlasti kadar podnebne spremembe močno vplivajo na domorodne in lokalne skupnosti; poziva EU, naj se na ravni OZN zavzema za pobudo, v okviru katere bi mednarodni opazovalci spremljali resno okoljsko škodo ali krize ali razmere, v katerih so zagovorniki okoljskih pravic

---

¹⁸ Regionalni sporazum o dostopu do informacij ter udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah v Latinski Ameriki in na Karibih z dne 4. marca 2018.

najbolj ogroženi, ter sodelovali z oblastmi in jim pomagali pri vzpostavitvi zaščitnih razmer za te zagovornike;

65. spodbuja EU in države članice, naj podprejo priznanje ekocida kot mednarodnega kaznivega dejanja v skladu z Rimskim statutom Mednarodnega kazenskega sodišča;
66. opozarja, da mora biti prehod na čisto energijo pravičen in da je treba pri njem spoštovati temeljne pravice vseh; poudarja, da bi bilo treba politike in projekte za energetske prehode oblikovati in izvajati tako, da ne bodo prispevali h kršitvam človekovih pravic in škodovali okolju;

Človekove pravice in digitalne tehnologije

67. je zaskrbljen zaradi grožnje, ki jo umetna inteligenca lahko pomeni za demokracije in človekove pravice, zlasti če ni ustrezno regulirana; pozdravlja sklepe Sveta z dne 26. junija 2023 za okrepitev vloge in vodilnega položaja EU pri svetovnem digitalnem upravljanju, zlasti njegovo stališče kot oblikovalca svetovnih digitalnih pravil, ter v tem smislu pozdravlja predlog uredbe o določitvi harmoniziranih pravil o umetni inteligenci, s katerimi je treba zavarovati človekove pravice, zlasti pravico do zasebnosti in nediskriminacije, in prednosti za blaginjo ljudi, ki jih lahko ponudi umetna inteligenca; poudarja, da so v zvezi z novimi in nastajajočimi tehnologijami, kot je vohunska programska oprema, potrebni nujen nadzor, zanesljiva preglednost in ustrezni zaščitni ukrepi; poudarja, kako pomemben je pristop k tem tehnologijam, ki temelji na človekovih pravicah; obsoja, da se nove in nastajajoče tehnologije uporabljajo kot prisilni instrumenti za stopnjevanje nadlegovanja, ustrahovanja in preganjanja zagovornikov človekovih pravic, aktivistov, novinarjev, odvetnikov in manjšin; je trdno prepričan, da je izvoz vohunske programske opreme iz Unije v tretje države, kjer se takšna orodja uporabljajo proti aktivistom za človekove pravice, novinarjem in kritikom vlade, huda kršitev temeljnih pravic, zapisanih v Listini, in huda kršitev izvoznih pravil Unije;
68. obžaluje, da avtoritarni in totalitarni režimi omejujejo tudi dostop državljanov do interneta, vključno s prekinitvami internetnih povezav med javnimi zborovanji in protesti; vztraja, da je pomemben odprt, svoboden, stabilen in varen kibernetični prostor, ki podpira temeljne vrednote demokracije, človekovih pravic in pravne države; poudarja, kako pomembno je, da digitalna diplomacija EU spodbuja pristop k digitalnim tehnologijam, ki temelji na človekovih pravicah;
69. je zaskrbljen zaradi uporabe kibernetičnih napadov, ki veljajo za hibridne grožnje in se pogosto uporabljajo za vplivanje na storitve in infrastrukturo, ki so ključnega pomena za civilno prebivalstvo; je zaskrbljen zaradi porasta tega pojava, saj lahko privede tudi do kršitev digitalnih pravic prebivalstva in poveča nasilje zunaj spleta;
70. poziva Komisijo in ESZD, naj se zavzameta za sprejetje zakonodaje o dezinformacijah in sovražnem govoru v tretjih državah, naj izrecno prepovesta in kaznujeta govor, ki spodbuja diskriminacijo, sovražstvo ali nasilje na podlagi rase, etnične pripadnosti, državljanstva, družbenega razreda, invalidnosti, kaste, vere, prepričanja, starosti, spolne usmerjenosti in spola ali spolne identitete, ter pritisneta na tehnološke korporacije in družbene medije, da bodo spodbujali spletno okolje, kjer bodo človekove pravice spoštovane;

Razširitev nabora orodij EU za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu

Akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo

71. ugotavlja, da EU in njene države članice akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo zaenkrat sicer izvajajo v precejšnjem obsegu, a še vedno prihaja do zaostankov, in da je izvajanje težko oceniti, saj ni časovno opredeljenih in oprijemljivih ciljev; je seznanjen z ugotovitvijo v vmesnem pregledu akcijskega načrta o izzivih brez primere, s katerimi se svet spoprijema od njegovega sprejetja, in splošnem nazadovanju pri varstvu človekovih pravic v zadnjih letih, vendar poudarja, da bi to moralo privedi do boljšega izvajanja akcijskega načrta za preostalo obdobje, da bi izboljšali sinergije in dopolnjevanje med človekovimi pravicami in demokracijo na lokalni, nacionalni in globalni ravni; pozdravlja oceno ukrepov EU v zvezi z zagovorniki človekovih pravic v okviru revizije; poziva, naj se v stebre naslednjega akcijskega načrta EU vključita varstvo in spodbujanje univerzalnosti človekovih pravic, pri čemer je treba posebno pozornost nameniti diskurzu in orodjem, ki jih avtoritarni in neliberalni režimi uporabljajo v napadih na te pravice; poudarja, da je treba premostiti vrzel med strateško vizijo in cilji akcijskega načrta ter njegovo operativno razsežnostjo; poudarja, kako pomembno je, da države članice prevzamejo odgovornost za akcijski načrt EU za človekove pravice in demokracijo ter da javno poročajo o svojih ukrepih na podlagi tega strateškega dokumenta; spodbuja nacionalne in regionalne parlamente, nacionalne institucije za človekove pravice in lokalne organizacije civilne družbe, naj sodelujejo z organi držav članic in jim pomagajo prispevati k zunanji politiki EU na področju človekovih pravic;

Posebni predstavnik EU (PPEU) za človekove pravice

72. v celoti podpira delo posebnega predstavnika EU za človekove pravice pri njegovem prispevku k prepoznavnosti in skladnosti ukrepov EU za človekove pravice v zunanjih odnosih EU; poziva ESZD, naj okrepi svojo vlogo in poveča prepoznavnost pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic, ko sodeluje s tretjimi državami in podobno mislečimi partnerji, ter pri usmerjanju izvajanja akcijskega načrta za človekove pravice in demokracijo; poziva k večji odgovornosti, preglednosti in prepoznavnosti te funkcije, med drugim z javnim poročanjem o obiskih v državah, delovnem programu in prednostnih nalogah; meni, da obseg mandata upravičuje imenovanje nosilca mandata s polnim delovnim časom; vztraja, da bo mogoče imenovanje naslednjega posebnega predstavnika EU potrditi šele po pozitivni oceni parlamentarnega Odbora za zunanje zadeve in Pododbora za človekove pravice, in da posebni predstavnik EU redno poroča Parlamentu;

Instrument za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje – Globalna Evropa ter tematski program za človekove pravice in demokracijo

73. poudarja, da ima instrument NDICI – Globalna Evropa, vključno s svojim tematskim programom o človekovih pravicah in demokraciji, temeljno vlogo kot vodilni instrument EU pri spodbujanju in varstvu človekovih pravic in demokracije po svetu; glede na nazadujoče svetovne trende ponovno poziva k večji podpori za organizacije civilne družbe, zagovornike demokracije in medijske organizacije, tudi prek Evropske

ustanove za demokracijo; poudarja, da je treba pri vseh ustreznih zunanjih dejavnostih EU sodelovati s civilno družbo in drugimi lokalnimi partnerji; ponovno poudarja, da je treba v instrumente zunanjega delovanja EU vključiti pristop, ki bo temeljil na človekovih pravicah;

74. ponovno poziva k večji preglednosti določb o človekovih pravicah v sporazumih o financiranju v okviru instrumenta NDICI – Globalna Evropa ter k pojasnitvi tega mehanizma in meril za začasno prekinitev izvajanja teh sporazumov v primeru kršenja človekovih pravic, demokratičnih načel in pravne države; opozarja, da EU režimom, ki še zdaleč ne izpolnjujejo mednarodnih standardov na področju človekovih pravic, demokracije in boja proti korupciji, ne bi smela v nobenem primeru pomagati v obliki proračunske podpore; poudarja, da bi bilo treba namesto tega v takih primerih podporo usmerjati prek civilne družbe; poziva EU, naj bo posebej pozorna, da bodo ocenjene in preprečene kršitve, povezane s politikami, projekti in financiranjem Unije v tretjih državah, med drugim z uvedbo mehanizma za pritožbe posameznikov ali skupin, katerih pravice bi bile lahko kršene pri delovanju EU v teh državah;
75. opominja na zavezo EU, da bo v zunanjem delovanju v sklopu instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje podpirala prehod z institucionalne oskrbe na oskrbo v družini in skupnosti; zato poziva institucije EU, naj prenehajo financirati institucije, tudi njihovo obnovo, gradnjo in prenavo, če to ni del procesa deinstitucionalizacije;

Mednarodni sporazumi EU

76. poudarja, da bi se morale klavzule o človekovih pravicah dosledno uporabljati za vse mednarodne sporazume EU, tudi sektorske sporazume in sporazume o naložbah, ter da bi jih bilo treba pozorno spremljati in podpreti z jasnim sklopom meril in postopkov, ki jih je treba upoštevati v primeru kršitev človekovih pravic, ter da bi morale biti podlaga za praktično in prožno sodelovanje s tretjimi državami na področju človekovih pravic; ugotavlja, da je do leta 2014 EU le štiriindvajsetkrat sprožila klavzule o človekovih pravicah in da je od takrat le enkrat sprejela ustrezne ukrepe v skladu s temi klavzulami; poudarja, da bi se morala EU v primeru resnih in stalnih kršitev človekovih pravic s strani partnerskih držav odzivati hitro in odločno, ne nazadnje s prekinitvijo ustreznih sporazumov, če se druge možnosti izkažejo za neučinkovite;
77. poziva, naj se uresniči priporočilo evropske varuhinje človekovih pravic o vzpostavitvi portala za obravnavo pritožb v okviru trgovinskih in finančnih instrumentov EU ter naj se prilagodi enotna vstopna točka Komisije, da bi omogočili vlaganje pritožb v zvezi z nespoštovanjem klavzul o človekovih pravicah, ki bi morala biti dostopna, državljanom prijazna in pregledna; spodbuja institucije in države članice EU, naj z varuhinjo človekovih pravic še naprej sodelujejo pri razvoju novih strategij in orodij za varstvo in spodbujanje človekovih pravic s trgovino; poziva Komisijo, naj izboljša komunikacijo s Parlamentom o svojih razmislekih in odločitvah v zvezi z izvrševanjem klavzul o človekovih pravicah v mednarodnih sporazumih;

Dialogi EU o človekovih pravicah

78. poudarja da imajo dialogi o človekovih pravicah pomembno vlogo v naboru orodij EU za človekove pravice in da so ključni za izvajanje akcijskega načrta EU za človekove

pravice in demokracijo; meni, da bi bilo treba v teh dialogih z ustreznimi državami razpravljati o stanju vseh človekovih pravic in demokracije; poudarja vlogo neodvisnih organizacij civilne družbe in potrebo, da zakonito sodelujejo pri pripravi teh dialogov in nadaljnjem ukrepanju po njih;; poudarja, da v zvezi s tem ne sme biti nobene diskriminacije glede sodelovanja civilne družbe; ugotavlja, da bi bilo treba dialoge o človekovih pravicah razumeti kot bistven element stalnih prizadevanj EU, in ne kot birokratski proces ali samostojen instrument; opozarja, da je treba te dialoge uporabljati v povezavi in sinergiji z drugimi instrumenti, jih usmeriti v rezultate in jih redno pregledovati; poudarja, da bi moral neuspeh pri doseganju konkretnih rezultatov vplivati na širše vodenje dvostranskih odnosov; poudarja, da je treba opozarjati na posamezne primere, med drugim tiste, ki jih je Evropski parlament izpostavil v svojih resolucijah, prejemnike nagrade Saharova in finaliste, ter zagotoviti ustrezno nadaljnje ukrepanje; poziva ESZD in delegacije EU, naj povečajo prepoznavnost teh dialogov in njihovih rezultatov, tudi z objavo skupne izjave za javnost, in naj v zvezi z njimi izvedejo ustrezne nadaljnje ukrepe;

Globalni režim sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega EU)

79. ugotavlja, da je bila uporaba globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic (zakon Magnickega EU) kot ključnega političnega orodja EU za varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu doslej omejena; vendar ugotavlja, da je zahteva po soglasju izziv za njegovo sprejetje, ter ponovno poziva k uvedbi glasovanja s kvalificirano večino za sklepe o globalnem režimu sankcij na področju človekovih pravic; poziva k bolj dinamični in doslednejši uporabi tega orodja, tudi v sodelovanju s podobno mislečimi partnerji; poziva Svet, naj ukrepa v zvezi s pozivi k sankcijam, ki jih je Parlament podal v svojih resolucijah; v celoti podpira možnost uvedbe konkretnih protikorupcijskih sankcij v zvezi s hudimi kršitvami človekovih pravic, kar je že dolgoletna prednostna naloga Parlamenta, in pozdravlja predlog Komisije v zvezi s tem ter poziva Svet, naj ga hitro sprejme, in sicer z vključitvijo v globalni režim sankcij na področju človekovih pravic ali drugim režimom;
80. poudarja, da dosledna in enotna uporaba sankcij v vseh državah članicah vpliva na verodostojnost in učinkovitost zunanjega delovanja EU; poudarja, da je treba sankcije v celoti izvrševati, ter poziva k učinkovitemu obravnavanju kršitev in izogibanja;

Dejavnosti v podporo demokraciji

81. ponovno izraža zaskrbljenost, ker avtoritarni, totalitarni in neliberalni režimi vse pogosteje napadajo demokratične institucije in standarde ter civilno družbo ter poskušajo preoblikovati mednarodne norme; poudarja, da sta varstvo in podpiranje demokracije po svetu v vse večjem geopolitičnem in strateškem interesu; meni, da je treba narediti več za ozaveščanje o spodbujanju demokratične kulture v tretjih državah, in ponovno poudarja, da je treba to kulturo utrditi; ponovno poudarja pomen misij EU za opazovanje volitev ter prispevek Parlamenta k razvoju in izboljšanju njihove metodologije; poziva tretje države, naj izvajajo priporočila misij EU za opazovanje volitev in drugih priznanih mednarodnih subjektov, da bi izboljšale svoje prihodnje volilne procese in tako prispevale k njihovi preglednosti in zakonitosti ter okrepile demokratične standarde zadevne države; pozdravlja delo Evropske ustanove za demokracijo in ponovno poudarja, da je treba še naprej nadgrajevati njene dejavnosti in

vire;

Podpora EU zagovornikom človekovih pravic in organizacijam civilne družbe

82. je izredno zaskrbljen zaradi napadov na zagovornike človekovih pravic ter njihove družine, skupnosti in odvetnike, pa tudi njihovega nadlegovanja, ter meni, da so še posebej skrb vzbujajoči vse bolj izpopolnjeni načini, ki se uporabljajo za njihovo preganjanje; odločno obsoja zakone, med drugim zakone proti terorizmu, zakone o državni varnosti in zakone proti obrekovanju, ki se uporabljajo za napade na zagovornike človekovih pravic in nevladne organizacije, inkriminirajo njihovo delo in jih stigmatizirajo; obžaluje nadlegovanje nevladnih organizacij v tretjih državah s sklicevanjem na zakonodajne določbe, kot so zakoni o tujih agentih in podobno, pa tudi druge omejitve, s katerimi se srečujejo pri svojem zakonitem delu; podpira zagovornike človekovih pravic, jim izreka pohvalo in se jim iskreno zahvaljuje za pogumno in bistveno delo, ki ga opravljajo, ter podpira ukrepe EU za njihovo zaščito po vsem svetu; poziva, naj EU in njene države članice v celoti in dosledno izvajajo smernice EU o zagovornikih človekovih pravic, da bi spodbudile proaktiven, celosten in dolgoročen pristop k njihovi zaščiti, tako da bo mogoče predvideti in ublažiti resne težave, kot so grožnje in napadi nanje, saj skupaj z družinskimi člani in svojimi skupnostmi pogosto plačajo visoko osebno ceno za to; opozarja, da je nujno potrebna celovita in pravočasna revizija smernic o zagovornikih človekovih pravic, da se bo mogoče odzvati na nove izzive in grožnje in da bodo uporabne in učinkovite pri zaščiti zagovornikov človekovih pravic po vsem svetu, hkrati pa je treba vanje vključiti pristope, ki upoštevajo vidik spola, in presečne pristope, ki upoštevajo različno ozadje in izkušnje zagovornikov človekovih pravic, pa tudi posebne ranljivosti, s katerimi se lahko srečujejo;
83. poudarja, da po vsem svetu zagovornikom človekovih pravic na nadnacionalni ravni vse pogosteje grozijo nacionalni organi njihovih držav ali posredniki; poziva Komisijo in države članice, naj take grožnje v EU odkrivajo in obravnavajo prednostno in kot neločljiv vidik smernic EU o zagovornikih človekovih pravic; spodbuja Komisijo in države članice, naj tujim zagovornikom človekovih pravic, ki prebivajo v EU, nudijo ustrezna finančna in druga sredstva, da bodo lahko na daljavo in brez strahu pred povračilnimi ukrepi še naprej opravljali svoje delo v zvezi s človekovimi pravicami; poudarja, da bi morali uradniki in agenti tretjih držav, ki nadlegujejo zagovornike človekovih pravic v EU, ter domačini – tako posamezniki kot subjekti –, ki to nadlegovanje omogočajo, odgovarjati za svoja dejanja; poudarja, kako pomembno je, da se organom preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj zagotovijo usposabljanje in sredstva za boj proti tem nadnacionalnim napadom;
84. vztraja, da morajo ESZD, Komisija in delegacije EU posebno pozornost nameniti položaju ogroženih prejemnikov nagrade Saharova in njenih finalistov ter v sodelovanju z državami članicami in Parlamentom odločno ukrepati, da bi poskrbele za njihovo dobro počutje, varnost ali osvoboditev;
85. poziva k prizadevanjem za povečanje prepoznavnosti ukrepov in kanalov EU za zaščito in podporo zagovornikov človekovih pravic; poziva države članice, naj bodo zgled ter oblikujejo trdne in učinkovite nacionalne smernice in zakone o zagovornikih človekovih pravic, ki se bodo uporabljali kot model za druge države; priznava skupno odgovornost ESZD, Komisije in držav članic za učinkovito izvajanje smernic EU o zagovornikih

človekovih pravic ter poziva EU, naj do slednjih izvaja pristen pristop Ekipe Evropa; v celoti podpira mehanizme ProtectDefenders.eu ter poziva EU in njene države članice, naj spodbujajo oblikovanje podobnih mehanizmov v podobno mislečih državah, podpira pa tudi skupne dejavnosti EU, držav članic in tretjih držav za zaščito zagovornikov človekovih pravic; poudarja, kako pomembno je, da posebni predstavniki EU sodelujejo z nacionalnimi organi pri varstvu človekovih pravic in v konkretnih primerih; ponovno poziva Komisijo, naj ima proaktivno vlogo pri vzpostavljanju sheme na ravni EU za izdajanje vizumov za večkratni vstop ogroženim zagovornikom človekovih pravic; poziva države članice, naj na svojih diplomatskih predstavništvih izboljšajo postopke za pridobitev vizuma, da bodo hitri, razumljivi, dostopni in izvedljivi; poziva jih tudi, naj skupaj pripravijo posebno kategorijo in jo vključijo v vizumski zakonik EU, da bodo vizumske postopke racionalizirale in prispevale k njihovi enotnosti na ravni EU; poziva podpredsednika/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, naj v sodelovanju z državami članicami in Parlamentom pripravi letni seznam držav, v katerih je položaj zagovornikov človekovih pravic skrb vzbujajoč, saj bo to omogočilo usklajen odziv Ekipe Evropa, dostop do virov, okrepljeno spremljanje, namenske strategije in večjo podporo na vseh ravneh; spodbuja pregledno predstavitev in revizijo tega seznama v Parlamentu, da se ohrani odgovornost;

86. obžaluje, da se zagovornice človekovih pravic srečujejo z nasiljem na podlagi spola in nimajo zadostnega dostopa do ustreznih sredstev in zaščitnih mehanizmov; obsoja nenehne napade nanje, vključno s spolnimi napadi, grožnjami, ustrahovanjem, inkriminacijo in uboji; potrjuje, da je porast mizoginičnega, seksističnega in homofobnega govora političnih voditeljev v zadnjih letih normaliziral nasilje nad zagovornicami človekovih pravic, zlasti tistimi, ki se ukvarjajo s spolnim in reproduktivnim zdravjem in pravicami; poudarja, da mora EU še naprej politično in finančno podpirati organizacije civilne družbe, ki spodbujajo pravice dekliv in žensk na vseh področjih;

Boj proti nekaznovanju in korupciji

87. poudarja, da korupcija omogoča, ohranja in institucionalizira kršitve človekovih pravic, spodkopava demokratične institucije in nesorazmerno prizadene najbolj ranljive in marginalizirane posameznike in skupine v družbi; poziva, naj bo boj proti korupciji del vseh prizadevanj in politik EU za spodbujanje človekovih pravic in demokracije; pozdravlja protikorupcijske ukrepe v zunanjih politikah EU, vključno z možnostjo uvedbe konkretnih protikorupcijskih sankcij, v skupnem sporočilu Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 3. maja 2023 o boju proti korupciji (JOIN(2023)0012); poziva EU in njene države članice, naj si bolj prizadevajo za reforme pravosodja, boj proti nekaznovanju, večjo transparentnost in protikorupcijske institucije v tretjih državah ter naj obravnavajo vlogo nekaterih akterjev s sedežem v EU v zvezi s tem; podpira protikorupcijske določbe, ki so vključene v trgovinske sporazume EU s tretjimi državami; zato poudarja, kako pomembno je, da EU in njene države članice dajejo zgled in pri zunanjem financiranju uporabljajo najvišje standarde preglednosti ter povečajo podporo za organizacije civilne družbe, aktiviste in preiskovalne novinarje, ki se ukvarjajo z bojem proti korupciji in nekaznovanosti, ter spodbujajo vzpostavitev učinkovitih globalnih protikorupcijskih ukrepov in trdnih regulativnih okvirov ter ukrepanje proti jurisdikcijam, kjer velja pravilo tajnosti, in davčnim oazam; v zvezi s tem poziva k tesnejšemu sodelovanju s

ključnimi mednarodnimi akterji, kot so Skupina držav proti korupciji (GRECO), Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Urad OZN za droge in kriminal (UNODC), da bi povečali sinergijo in izmenjavo dobre prakse v zvezi s protikorupcijskimi ukrepi;

Ukrepi EU v večstranskih forumih

88. poudarja, da morajo EU in njene države članice enotno nastopati v OZN in drugih večstranskih forumih; je zelo zaskrbljen zaradi vse pogostejših napadov avtoritarnih in neliberalnih režimov na večstranske institucije, kot so organi OZN in zlasti Svet OZN za človekove pravice, da bi spodkopali njihovo delo in legitimnost; pozdravlja trdno podporo EU in njenih držav članic OZN in drugim večstranskim institucijam ter trajen in vse tesnejši strateški dialog in sodelovanje z Uradom visokega komisarja za človekove pravice; se povsem strinja s tem, da EU podpira resolucije OZN o človekovih pravicah in demokraciji; poziva EU in njene države članice, naj sprejmejo konkretne ukrepe za večjo moč in odpornost mednarodne arhitekture za varstvo človekovih pravic ter dosledno izvajanje mednarodnih obveznosti in instrumentov na področju človekovih pravic; poziva, naj se EU in njene države članice zavzamejo za lastno in stalno mesto za Unijo v večstranskih forumih ter poskrbijo za boljše usklajevanje, tudi v varnostnem svetu OZN, poleg sedeža, ki ga že ima ena država članica EU; poziva, naj imajo delegacije EU močnejšo vlogo v večstranskih forumih, za kar bi morale imeti na voljo ustrezna sredstva;
89. poudarja, da je za učinkovito varstvo človekovih pravic po vsem svetu potrebno mednarodno sodelovanje na večstranski ravni; poudarja posebno pomembno vlogo OZN in njenih organov kot glavnega foruma, ki mora biti sposoben učinkovito podpreti prizadevanja za mir in varnost, trajnostni razvoj ter spoštovanje človekovih pravic in mednarodnega prava; opozarja na obveznosti vseh držav članic OZN, da spodbujajo in varujejo vse človekove pravice in temeljne svoboščine, kot je zapisano v Ustanovni listini OZN in resoluciji generalne skupščine OZN 60/251; poudarja, da ima Svet OZN za človekove pravice odgovornost obravnavati vse hude kršitve človekovih pravic po svetu; obžaluje, da je več članic Sveta OZN za človekove pravice storilo hude kršitve človekovih pravic in da ne izpolnjujejo svojih obveznosti na področju človekovih pravic; poziva k boljši uporabi meril za članstvo v Svetu OZN za človekove pravice; poziva ESZD, naj začne in vodi prizadevanja za usklajeno stališče EU in držav članic o članstvu v Svetu OZN za človekove pravice, ki bo prispevalo k večji preglednosti in konkurenci na podlagi zaslug v volilnem procesu; poziva institucije EU, tudi sebe, naj še poglobijo odnose in tesno sodelujejo s temi organi OZN;
90. poudarja delo preiskovalnih komisij OZN in misij za ugotavljanje dejstev, ki se vse pogosteje uporabljajo za odzivanje na primere resnih kršitev mednarodnega humanitarnega prava in mednarodnega prava o človekovih pravicah ter za boj proti nekaznovanju; poziva EU in njene države članice, naj še naprej politično in finančno podpirajo delo OZN, vključno s posebnimi postopki in organi za spremljanje izvajanja pogodb; odločno obsoja vse napade na nosilce mandatov posebnih postopkov OZN in na neodvisnost njihovih mandatov; poziva države članice EU in demokratične partnerje EU, naj se odločno uprejo tem poskusom in sprejmejo vse možne ukrepe za varne in odprte možnosti za interakcijo posameznikov in organizacij civilne družbe z Organizacijo združenih narodov, njenimi predstavniki in mehanizmi;

91. poziva EU in države članice, naj podprejo krepitev regionalnih sistemov varstva človekovih pravic, tudi s finančno pomočjo in medregionalno izmenjavo izkušenj; poudarja zlasti ključno vlogo nadzornih organov in pravosodnih mehanizmov, vzpostavljenih v okviru teh regionalnih sistemov, ter njihovo dopolnjevanje s sistemom OZN za človekove pravice;
92. pozdravlja politično in finančno podporo, ki jo je EU namenila Mednarodnemu kazenskemu sodišču, tudi njegovemu uradu tožilca; poziva EU in njene države članice, naj z ustreznimi sredstvi in viri, tako finančnimi kot človeškimi, še naprej podpirajo Mednarodno kazensko sodišče ter naj uporabijo vse razpoložljive instrumente za odločnejši boj proti nekaznovanju po vsem svetu; pozdravlja prispevek Mednarodnega kazenskega sodišča k boju proti nekaznovanju po svetu; podpira prispevek EU k preiskovanju vojnih zločinov in hudodelstev zoper človečnost na Mednarodnem kazenskemu sodišču; obsoja poskuse spodkopavanja dela Mednarodnega kazenskega sodišča in njegove legitimnosti; poziva EU in njene države članice, naj svoje partnerje spodbujajo k ratifikaciji Rimskega statuta in njegovih sprememb ter s tem k razširitvi pristojnosti tega sodišča;

Pristop Ekipe Evropa

93. obžaluje primere različnih pristopov k varstvu in spodbujanju človekovih pravic v tretjih državah, ki smo jim priča na veleposlaništvih držav članic in v delegacijah EU; poudarja, da bi si morala veleposlaništva držav članic prednostno prizadevati za spodbujanje spoštovanja človekovih pravic in njihovo varstvo ter podpirati civilno družbo v tretjih državah; ugotavlja, da to ne bi smela biti zgolj odgovornost delegacij EU; poziva EU in države članice, naj človekove pravice dejansko postavijo v središče vseh politik in orodij EU; poziva EU in njene države članice, naj naredijo več za spodbujanje in varstvo človekovih pravic in demokracije po svetu; poudarja, da morajo EU in njene države članice pri reševanju svetovnih izzivov na področju človekovih pravic in demokracije v večstranskih forumih delovati enotno in učinkovito; poziva k tesnemu usklajevanju med delegacijami držav članic in delegacijami EU na področju človekovih pravic v tretjih državah; poziva delegacije EU in diplomatske misije držav članic EU, naj sprejmejo bolj proaktiven pristop k spodbujanju in obrambi človekovih pravic;
94. poudarja, da je pomembno obravnavati vprašanje vztrajnega segmentiranja pri vodenju zunanjih odnosov EU na področju človekovih pravic; poziva k boljšemu usklajevanju na področju človekovih pravic med generalnim direktoratom Komisije za mednarodna partnerstva in ESZD ter drugimi ustreznimi generalnimi direktorati, vključno z generalnim direktoratom za trgovino ter generalnim direktoratom za migracije in notranje zadeve, pa tudi ustreznimi agencijami EU, kot sta Frontex in EASO; pozdravlja povečano usklajevanje med delegacijami EU, sedežem ESZD in generalnim direktoratom Komisije za mednarodna partnerstva v zvezi z nujnimi primeri zagovornikov človekovih pravic;
95. poziva vse delegacije EU v tretjih državah, naj v skladu s smernicami EU na tem področju povečajo podporo zagovornikom človekovih pravic, ter naj obišejejo tudi člane demokratične opozicije, aktiviste in člane civilne družbe, ki so zaprti v teh državah, spremljajo njihov položaj, se udeležujejo sojenj in opozarjajo na njihove primere v

dialogih o človekovih pravicah, ki jih ima EU z zadevnimi državami;

96. poudarja, da imajo javna in kulturna diplomacija EU ter mednarodne kulturne povezave pomembno vlogo pri spodbujanju človekovih pravic, in poziva, naj oddelek ESZD za strateško komuniciranje in predvidevanje naredi več v zvezi s tem, za kar pa bi potreboval ustrezna sredstva; poudarja, da je treba javnost v tretjih državah izčrpno obveščati o programih za človekove pravice, ki jih financira ali podpira EU; meni, da je izjemno pomembno, da se smernice EU o človekovih pravicah v celoti upoštevajo v delegacijah EU in na diplomatskih predstavništvih držav članic;
97. poziva Komisijo, ESZD in države članice, naj sprejmejo dejanski pristop Ekipe Evropa, ki obsega redno sodelovanje z Evropskim parlamentom in njegovo vključevanje na smiseln način, kadar koli potekajo sestanki, obiski ali drugi uradni in neuradni dogodki, v skladu z njegovo vlogo kot edinega neposredno izvoljenega organa EU, ki zastopa državljane EU;

o

o o

98. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, posebnemu predstavniku Evropske unije za človekove pravice, vladam in parlamentom držav članic, Varnostnemu svetu OZN, generalnemu sekretarju OZN, predsedniku 77. zasedanja Generalne skupščine OZN, predsedniku Sveta OZN za človekove pravice, visokemu komisarju OZN za človekove pravice in vodjem delegacij Evropske unije.

OBRAZLOŽITEV

Evropski parlament vsako leto sprejme tri letna poročila o zunanji, varnostni in obrambni politiki EU ter politiki EU na področju človekovih pravic.

Ta tri poročila so poročila o:

- izvajanju skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo 2023 (na podlagi poročila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki), pristojnost Odbora za zunanje zadeve (AFET),
- človekovih pravicah in demokraciji v svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2023 (na podlagi letnega poročila EU o človekovih pravicah in demokraciji po svetu 2022), pristojnost Pododbora za človekove pravice (DROI), in
- o izvajanju skupne varnostne in obrambne politike – letno poročilo 2023 (na podlagi poročila visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve Evropskemu parlamentu o skupni zunanji in varnostni politiki), pristojnost Pododbora za varnost in obrambo (SEDE).

V teh poročilih se spremlja in ocenjuje izvajanje skupne zunanje in varnostne politike, tudi politike EU o človekovih pravicah ter skupne varnostne in obrambne politike EU. So ključna sestavina prispevka Evropskega parlamenta k oblikovanju zunanje politike EU, zlasti v zvezi z okrepljeno pravico do nadzora, ki se je Evropskemu parlamentu zagotovila z Lizbonsko pogodbo. Bistveno je, da se Evropski parlament odzove na letna poročila drugih institucij takoj, ko se objavijo.

PRILOGA I:
POSAMEZNI PRIMERI, KI JIH JE EVROPSKI PARLAMENT OBRAVNAVAL OD
DECEMBRA 2022

DRŽAVA	OZADJE	UKREPI PARLAMENTA
<p>AFGANISTAN</p> <p>Matiulah Vejsa</p>	<p>Matiulah Vejsa je ugleden zagovornik človekovih pravic, ki se je pred talibanskim prevzemom oblasti avgusta 2021 več kot 14 let zavzemal za pravice deklet do izobraževanja. Je vodja lokalne nevladne organizacije PenPath, ki se zavzema za pravice do izobraževanja, zlasti za izobraževanje deklet. Ta zagovornik človekovih pravic si prizadeva doseči najbolj oddaljene predele Afganistana, tako da se povezuje z voditelji skupnosti in sodeluje z njimi pri odpiranju šol in knjižnic ter z napotitvijo mobilnih šol in knjižnic na oddaljena območja. Ko so talibani avgusta 2021 prevzeli nadzor nad Afganistanom, je Matiulah Vejsa glasno zagovarjal prepovedi izobraževanja deklet in začel kampanjo od vrat do vrat. Za te pravice se dejavno zavzema tudi na družbenih omrežjih.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 20. aprila 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva dejanske afganistanske oblasti, naj Matiulaha Vejso in vse, ki so zaprti zaradi uveljavljanja svojih temeljnih pravic, nemudoma in brezpogojno izpustijo iz pridržanja; zahteva, da se spoštujejo njihove pravice, vključno do stikov z družinskimi člani in dostopom do pravnega zastopanja; – poziva Evropsko službo za zunanje delovanje in države članice, naj prek diplomatskih poti neposredno ali posredno pritiskajo na dejanske afganistanske oblasti, da bodo izpustile Matiulaha Vejso in druge samovoljno pridržane aktiviste, vključno z Rasulom Abdijem Parsijem, Nurajelom Kalivalom in Mortazo Behbudijem.

<p>ALŽIRIJA</p> <p>Ihsan El Kadi</p>	<p>Ihsan El Kadi, ugleden alžirski novinar in direktor enega od zadnjih neodvisnih medijskih podjetij v Alžiriji, Interface Médias s spletnima kanaloma Radio M in Maghreb Emergent, je bil aretiran brez naloga za prijetje v noči s 23. na 24. december 2022.</p> <p>Alžirsko sodišče je El Kadija 2. aprila 2023 na podlagi neutemeljenih obtožb za „prejemanje sredstev za politično propagando“ in „ogrožanje državne varnosti“ v skladu s členoma 95 in 95a alžirskega kazenskega zakonika obsodilo na pet let zapora, od tega dve leti pogojne kazni, denarno kazen v višini 700 milijonov alžirskih dinarjev, razpustitev njegove medijske družbe in odvzem njenega premoženja. Njegova pritožba bo obravnavana v drugi polovici maja 2023.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 11. maja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva alžirske oblasti, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo Ihsana El Kadija in vse druge, ki so bili samovoljno pridržani in obtoženi zaradi uveljavljanja pravice do svobode izražanja; – poziva alžirske oblasti, naj spoštujejo in upoštevajo temeljne svoboščine, zlasti svobodo medijev, kot je določeno v členu 54 alžirske ustave, naj ponovno vzpostavijo delovanje razpuščenih medijskih hiš ter prenehajo z aretacijami in pridržanji političnih aktivistov, novinarjev, zagovornikov človekovih pravic in sindikalistov; izraža solidarnost z alžirskimi državljani, ki od leta 2019 mirno protestirajo; – poziva alžirske oblasti, naj spremenijo varnostne klavzule kazenskega zakonika, ki se uporabljajo za inkriminacijo svobode izražanja, vključno s členoma 95a in 196a, ter naj zakone, ki omejujejo svobodo izražanja, uskladijo z mednarodnimi standardi o človekovih pravicah, zlasti Mednarodnim paktom o državljanskih in političnih pravicah, ki ga je Alžirija ratificirala.
--	--	---

<p>AZERBAJDŽAN</p> <p>Qubad Ibadoglu</p>	<p>Dr. Qubad Ibadoglu je ugleden politični ekonomist in ugledna osebnost iz vrst opozicije. Znan je po kritiki azerbajdžanske vlade, zlasti v zvezi s korupcijo, neučinkovitim upravljanjem javnih financ in pomanjkanjem proračunske preglednosti. Je predsednik azerbajdžanskega gibanja za demokracijo in blaginjo, katerega registracija je bila vedno znova zavrnjena.</p> <p>23. julija 2023 je bil brutalno napaden in samovoljno pridržan ter je še vedno v zaporu na podlagi dvomljivih obtožb, pri čemer mu je bil omejen stik z družino in odvetnikom. Podvržen naj bi bil nečloveškemu ravnanju, njegovo zdravstveno stanje naj bi bilo resno in potreboval naj bi zdravniško pomoč. Na podlagi izmišljenih obtožb mu grozi zaporna kazen do 12 let.</p> <p>Evropsko sodišče za človekove pravice je sprejelo začasne odredbe, s katerimi je azerbajdžanski vladi naložilo, naj sprejme nujne ukrepe za zaščito njegovega zdravja.</p> <p>Po podatkih verodostojnih neodvisnih organizacij je v Azerbajdžanu trenutno kar 200 političnih zapornikov, med katerimi so novinarji, aktivisti za državljanske pravice in opozicijski politiki, pri čemer so azerbajdžanski aktivisti za človekove pravice, kot je Mahamed Mirzali, ogroženi tudi zunaj nacionalnih meja.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 14. septembra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zahteva takojšnji in brezpogojni izpust Qubada Ibadogluja; vztraja, da je treba zagotoviti takojšen dostop do ustreznega zdravljenja in zdravil; poudarja, da so obtožbe proti njemu neresnične, izhajajo iz njegovega državljanstva aktivizma in so politično motivirane; – poziva azerbajdžanske oblasti, naj izpustijo vse politične zapornike, neodvisne novinarje in zagovornike človekovih pravic, umaknejo vse politično motivirane obtožbe proti njim in ustavijo ekstrateritorialno represijo; – poziva k neodvisni preiskavi domnevnega slabega ravnanja z Qubadom Ibadoglujem in kršitve njegovih pravic do dolžnega pravnega postopanja; poleg tega poziva azerbajdžanske oblasti, naj razveljavijo odločitev, da njegovi sorodniki ne smejo zapustiti države; – poziva Azerbajdžan, naj zaščiti človekove pravice svojih državljanov ter zagotovi svobodno in varno okolje za mirno uveljavljanje pravice do svobode izražanja, zbiranja in združevanja.
--	--	---

<p>BAHRAJN</p> <p>Abdulhadi Al Khavadža, dr. Abduldžalil Al Singes, Nadži Fatil, Abdulvahab Husein, Ali Hadži, šejk Ali Salman in Hasan Mšaima, Mohamed Ramadan, Husein Ali Musa, Mahir Abas Al Khabaz, Salman Isa Ali Salman, Husein Abdulah Khalil Ibrahim, Mohamed Radi Abdula Hasan, Said Ahmed Fuad Abas Isa Ahmed Al Abar, Husein Ali Mahdi Džasim Mohamed, Husein Ibrahim Ali Husein Marzuk, Musa Abdulah Musa Džafar, Husein Abdulah Marhun Rašid in Zuhair Ibrahim Džasim Abdulah</p>	<p>Abdulhadi Al Khavadža je bahrajnski in danski državljan, soustanovitelj bahrajnskega centra za človekove pravice in Zalivskega centra za človekove pravice ter dobitnik nagrade Martina Ennalsa za leto 2022, ki trenutno služi enajsto leto zaporne kazni, medtem ko prestaja dosmrtno zaporno kazen, ker je v času ljudske vstaje v Bahrajnu leta 2011 vodil proteste, na katerih so zahtevali demokratične reforme.</p> <p>Dr. Abduldžalil Al Singes, Nadži Fatil, Abdulvahab Husein, Ali Hadži, šejk Ali Salman in Hasan Mšaima, Mohamed Ramadan, Husein Ali Musa, Mahir Abas Al Khabaz, Salman Isa Ali Salman, Husein Abdulah Khalil Ibrahim, Mohamed Radi Abdula Hasan, Said Ahmed Fuad Abas Isa Ahmed Al Abar, Husein Ali Mahdi Džasim Mohamed, Husein Ibrahim Ali Husein Marzuk, Musa Abdulah Musa Džafar, Husein Abdulah Marhun Rašid in Zuhair Ibrahim Džasim Abdulah so politični zaporniki v Bahrajnu.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. decembra 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva Bahrajn, naj izpusti Abdulhadija Al Khavadžo in druge zapornike, ter obsoja, da so Al Khavadža in drugi politični zaporniki ter njihove družine še vedno tarče sodnega nadlegovanja, ustrahovanja in mučenja ter da sem jim odreka dolžno postopanje; – poziva vse uradnike EU in predstavnike držav članic EU, naj ob obisku Bahrajna obiščejo tudi zapore in se srečajo z zagovorniki človekovih pravic ter naj še naprej javno in zasebno opozarjajo na primer Abdulhadija Al Khavadže in vseh drugih zagovornikov človekovih pravic v državi ter zahtevajo njihovo brezpogojno izpustitev.
--	---	--

<p>BANGLADEŠ</p> <p>Organizacija Odhikar</p>	<p>Odhikar je vodilna organizacija za človekove pravice, ki se več kot desetletje spoprijema z nadlegovanjem in kriminalizacijo ter je bila izbrisana iz registra nevladnih organizacij.</p> <p>Voditelja organizacije Odhikar Adilur Rahman Khan in A. S. M. Nasirudin Elan sta tarča lažnih kazenskih ovadb, o katerih je sodišče razsodilo 14. septembra 2023; nespoštovanje dolžnega pravnega postopanja v tej zadevi je bilo predmet številnih obsodb.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 14. septembra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izraža globoko zaskrbljenost zaradi vse slabšega stanja na področju človekovih pravic v Bangladešu; vztraja, da mora bangladeška vlada ponovno vzpostaviti varno in spodbudno okolje za nevladne organizacije, zagovornike človekovih pravic, aktiviste in verske manjšine ter spoštovati mednarodne zaveze države, zlasti na podlagi Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah; – obžaluje zaporno kazen, ki jo je 14. septembra 2023 izreklo kibernetško sodišče v Daki proti sekretarju organizacije Odhikar Adilurju Rahmanu Khanu in njenemu direktorju A. S. M. Nasirudinu Elanu; poziva bangladeško vlado, naj nemudoma in brezpogojno razveljavi to kazen in organizacijo Odhikar ponovno vključi v register ter organizacijam civilne družbe omogoči dostop do odobrenih tujih nepovratnih sredstev; – opozarja, da zaradi resnih kršitev mednarodnih konvencij proces okrepljenega sodelovanja „Vse razen orožja“ z Bangladešem še ni zaključen; je zaskrbljen, ker je zadeva Odhikar obžalovanja vreden korak nazaj, ki bo vplival tudi na odločitev o nadaljnji uporabi preferencialov iz sheme „Vse razen orožja“ za to državo.
--	--	---

<p>BELORUSIJA</p> <p>Ales Bjaljacki, Zmicer Salavjov, Uladzimir Labkovič, Leanid Sudalenka, Tacjana Lasica, Andrzej Poczobut</p>	<p>Ales Bjaljacki je ugleden zagovornik človekovih pravic, ustanovitelj in predsednik centra za človekove pravice Vjasna ter Nobelov in Saharovov nagrajenec, ki je bil 12. februarja 2022 aretiran in priprt pred sojenjem. Med letoma 2011 in 2014 je bil zaprt, po množičnih prodemokratskih demonstracijah, ki so sledile predsedniškim volitvam leta 2020, pa je bil leta 2021 ponovno zaprt. Na politično motiviranem procesu je bil obsojen na deset let zopora.</p> <p>Zmicer Salavjov in Uladzimir Labkovič, prav tako zagovornika človekovih pravic, sta bila marca 2023 na politično motiviranih procesih obsojena na osem oziroma sedem let zopora.</p> <p>Leanid Sudalenka, odvetnik iz podružnice Vjasne iz Gomela, in Tacjana Lasica, prostovoljka Vjasne, sta bila novembra istega leta obsojena na tri oziroma dve leti in pol zopora.</p> <p>Andrzej Poczobut je novinar in član Zveze Poljakov v Belorusiji, ki je bil aretiran 18. marca 2021, pozneje pa je bil obsojen na tri leta zoporne kazni, ker naj bi javno razžalil predsednika Belorusije in spodbujal etnično sovraštvo; obsojen je bil na osem let zopora.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. marca 2022:</p> <ul style="list-style-type: none"> – beloruske oblasti opominja na njihovo obveznost, da spoštujejo človekove pravice beloruskih državljanov, tudi svobodo izražanja ter pravico do mirnega zbiranja in združevanja; – vztraja, da je treba v Belorusiji zagotoviti temeljne svoboščine in človekove pravice, pravno državo in delujoče neodvisno sodstvo; – ponovno poziva beloruske oblasti, naj vse smrtne kazni nemudoma pretvorijo v milejše oblike in uvedejo moratorij na izvajanje smrtne kazni kot prvi korak k njeni popolni in trajni odpravi; – poziva, naj se preneha diskriminirati ženske in ranljive skupine, med drugim pripadnike manjšin, invalide in osebe LGBTQI.
--	---	---

<p>BELORUSIJA</p> <p>Viktar Babarika, Marija Kalesnikava, Maksim Znak, Sjarhej Cihanovski, Pavel Sevjarinec, Mikalaj Statkevič, Andrzej Poczobut, Aleksander Viktor, Dzjanis Kuznjacov, Vitold Ašurak, Mikalaj Klimovič</p>	<p>Viktar Babarika, nekdanji predsedniški kandidat, je bil obsojen na 14 let zapora na podlagi politično motiviranih obtožb; bil je tudi hospitaliziran s sledovi pretepanja in je potreboval operacijo. Prošnje njegovih odvetnikov in družine po informacijah ali stiku z njim so bile zavrnjene.</p> <p>Opozicijski voditelji Marija Kalesnikava, Maksim Znak, Sjarhej Cihanovski, Pavel Sevjarinec in Mikalaj Statkevič, so popolnoma izolirani in o njih ni nikakršnih informacij.</p> <p>Obsodba voditelja poljske manjšine v Belorusiji Andrzej Poczobuta na zaporno kazen je primer preganjanja narodnih manjšin v državi.</p> <p>Zaporniki niso deležni pravočasne zdravniške pomoči ali pravnega svetovanja; ker je v Belorusiji 1 500 političnih zapornikov, v priporu pa so umrli Aleksander Viktor, Dzjanis Kuznjacov, Vitold Ašurak in Mikalaj Klimovič.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 11. maja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva beloruske oblasti, naj nemudoma prenehajo slabo ravnati z Viktorjem Babariko in drugimi političnimi zaporniki ter zagotovijo ustrezno zdravstveno pomoč in dostop do odvetnikov, družin, diplomatov in mednarodnih organizacij, da bodo lahko ocenili njihovo stanje in jim zagotovili pomoč; – poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi Viktorja Babarike in njegovega sina Edvarda, skupaj z Marijo Kalesnikavo, Maksimom Znakom, Sjarhejem Cihanovskim, Pavlom Sevjarinecom, Mikalajem Statkevičem, Ramanom Pratasevičem, Andrzejem Poczobutom, Alesom Bjaljatskim in vsemi drugimi političnimi zaporniki v Belorusiji; – poziva EU in države članice, naj oblikujejo ciljno usmerjen program pomoči EU za pomoč žrtvam politične represije, tudi z izboljšanjem azilnih postopkov in zagotavljanjem začasnega zatočišča v EU za tiste, ki iščejo azil.
---	--	---

<p>KAMBODŽA</p> <p>Kem Sokha</p>	<p>Kem Sokha je nekdanji predsednik Stranke narodne rešitve Kambodže, ki je bil leta 2017 aretiran zaradi obtožb o zaroti za strmoglavljenje predsednika vlade Huna Sena in je bil v samovoljnem priporu pred sojenjem, dokler ga niso 10. septembra 2018 pogojno izpustili v hišni pripor. Okrajno sodišče v Phnom Penhu je Kem Sokha obsodilo na 27 let zapor, ki jih lahko začasno prestaja v hišnem priporu, ter mu za nedoločen čas odvzelo pravico voliti in biti voljen.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 16. marca 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi Kem Sokhe ter vseh članov opozicije in aktivistov, ki so bili obsojeni ali pridržani na podlagi politično motiviranih obtožb; – poziva kamboške oblasti, naj julija 2023 poskrbijo za svobodne in poštene volitve, ki bodo vsem političnim strankam omogočile enakopravno izvajanje svobodnih in preglednih volilnih kampanj pod nadzorom bolj vključujočega in preglednega nacionalnega volilnega odbora; – poziva, naj se Stranki narodne rešitve Kambodže nemudoma ponovno dovoli udeležba na volitvah leta 2023; – poziva oblasti, naj takoj opustijo vse oblike nadlegovanja in ustrahovanja ter politično motivirane kazenske obtožbe zoper pripadnike opozicije, sindikaliste, zagovornike človekovih pravic, civilno družbo in medije ter takoj spet omogočijo delovanje medijske hiše VOD.
--	--	--

<p>ČEČENIJA</p> <p>Zarema Musajeva</p>	<p>Zarema Musajeva je soproga nekdanjega sodnika čečenskega vrhovnega sodišča Saidija Jangulbajeva in mati zagovornika človekovih pravic Abubakarja ter opozicijskih blogerjev Ibrahima in Bajsangurja Jangulbajeva.</p> <p>Njeni trije sinovi so glasni kritiki predsednika čečenske republike Ramzana Kadirova in njegove avtokratske vladavine; Kadirov javno zagrozil, da bo člane družine Jangulbajev „odstranil“.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 5. oktobra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odločno obsoja ugrabitev in politično motivirano pridržanje Zareme Musajeve in meni, da gre za maščevanje za legitimno delo njenih sinov na področju človekovih pravic in njihove politične poglede; – poziva čečenske oblasti, naj Zaremo Musajevo nemudoma in brezpogojno izpustijo, ji omogočijo ustrezno zdravstveno nego in takoj naredijo konec nadlegovanju civilne družbe in opozicije; – je zaskrbljen, ker so bili odvetniki za človekove pravice Aleksander Nemov, Aleksander Savin, Natalija Dobronravova in Aleksander Karavajev, ki so prevzeli primer Musajeve, pred sojenjem in med sodnim procesom ves čas pod nadzorom, kar je bila oblika ustrahovanja; – odločno obsoja brutalni napad na odvetnika Aleksandra Nemova in novinarko Eleno Milašino 4. julija 2023 ter neizprosno zatiranje zagovornikov človekovih pravic in neodvisnih medijev, med drugim odvetnikov Natalije Dobronravove, Sergeja Babineca in Olega Habibrahanova; poziva pristojne organe, naj te napade pregledno in temeljito preiščejo ter poskrbijo, da bodo storilci odgovarjali za svoja dejanja.
--	--	--

<p>EGIPT</p> <p>Hišam Kasem</p>	<p>Hišam Kasem je pomembna liberalna osebnost v Egiptu, založnik ter zagovornik svobode medijev in pravne države.</p> <p>V času pred predsedniškimi volitvami leta 2024 je odigral ključno vlogo pri ustanovitvi koalicije liberalnih opozicijskih strank in osebnosti Svobodni tok ter je kritiziral delo vlade na gospodarskem in političnem področju.</p> <p>Pridržan je bil na podlagi obtožb o obrekovanju in klevetanju v spletni objavi, s katero je kritiziral nekdanjega ministra Abuja Eito, in ni hotel plačati varščine v vrednosti 150 EUR. Avgusta 2023 je bil aretiran na podlagi podobnih obtožb, 16. septembra istega leta pa ga je sodišče za gospodarske prekrške v Kairu obsodilo na šest mesecev zapora; pritožil se je, sodišče pa je njegovo obravnavo preložilo na 7. oktober 2023.</p> <p>Njegove pravice do obrambe niso bile ustrezno zaščitene, njegovim odvetnikom pred sojenjem ni bil omogočen dostop do spisa o njegovi zadevi, oblasti pa so mu odrekle pravico do javne obravnave ter preprečile navzočnost medijev in diplomatskih predstavnikov.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 5. oktobra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva egiptovske oblasti, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo Hišama Kasema in umaknejo vse politično motivirane obtožbe proti njemu; – poudarja pomen izvedbe verodostojnih, svobodnih in poštenih volitev; poziva oblasti, naj prenehajo nadlegovati miroljubne opozicijske osebnosti, kot je predsedniški kandidat in nekdanji poslanec Ahmed Tantavi; izraža globoko zaskrbljenost zaradi restriktivnih volilnih postopkov v Egiptu; opozarja, da se zakoni o obrekovanju ne smejo uporabljati za zapiranje političnih nasprotnikov; – poziva oblasti, naj spoštujejo pravno državo, svobodo izražanja, tiska, medijev in združevanja ter neodvisnost sodstva, naj prenehajo zatirati glasove opozicije s samovoljnimi pridržanji, digitalnim nadzorom, prisilnimi izginotji in mučenjem, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo več deset tisoč zapornikov, ki so bili samovoljno pridržani, ker so miroljubno izražali mnenje, tudi Alaja Abdela Fataha in 20 novinarjev, ter naj odpravijo spletno cenzuro neodvisnih medijev; pozdravlja omejeno izpustitev neupravičeno pridržanih političnih zapornikov, kot je Patrik Zaki.
---	---	--

<p>EKVATORIALNA GVINEJA</p> <p>Julio Obama Mefuman, Feliciano Efa Mangue, Martín Obiang Ondo Mbasogo, Bienvenido Ndong Ono</p>	<p>Julio Obama Mefuman, ki je imel špansko in ekvatorialnogvinejsko državljanstvo, je bil član ekvatorialnogvinejskega opozicijskega gibanja Movimiento para la Liberacion de Guinea Ecuatorial Tercera Republic (MLGE3R). Konec leta 2019 je bil ugrabljen v Južnem Sudanu in prepeljan v Ekvatorialno Gvinejo z letalom predsednika Teodora Obianga. Obami Mefumanu je bila odrečena konzularna pomoč, brez jamstva za pošteno sojenje pa je bil marca 2020 v Ekvatorialni Gvineji obsojen na 60 let zapora na podlagi obtožb o terorizmu in sodelovanju v domnevnem poskusu državnega udara proti predsedniku Obiangu leta 2017. Umrl je 15. januarja 2023.</p> <p>Feliciano Efa Mangue, tako kot Julio Obama Mefuman državljan Španije in Ekvatorialne Gvineje, ter Martín Obiang Ondo Mbasogo in Bienvenido Ndong Ono, državljana Ekvatorialne Gvineje, so bili prav tako člani iste opozicijske skupine ter so bili prav tako ugrabljeni in zaprti skupaj z Juliom Obamo Mefumanom.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 16. februarja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ostro obsoja smrt španskega državljana Obame Mefumana v priporu in odgovornost za to pripisuje diktatorskemu režimu Ekvatorialne Gvineje; – poziva k repatriaciji njegovih posmrtnih ostankov in izpustitvi preostalih treh članov gibanja MLGE3R; – odločno obsoja barbarsko zatiranje zagovornikov človekovih pravic in odrekanje demokratičnega prostora političnim nasprotnikom in kritikom vlade; – poziva oblasti v Ekvatorialni Gvineji, naj začnejo takoj spoštovati mednarodno pravo o človekovih pravicah in zagotovijo, da bodo vsi priporniki zaščiteni pred mučenjem in grdim ravnanjem, nastanjeni v humanih razmerah, da bo njihovo sojenje pošteno ter da bodo lahko imeli stike z družinami in odvetniki.
--	--	--

<p>ESVATINI</p> <p>Thulani Maseko, Mthandeni Dube, Mduduzi Bacede Mabuza</p>	<p>Thulani Maseko je bil ugleden odvetnik za človekove pravice in sindikalni odvetnik ter predsednik esvatsinske organizacije za demokracijo Multi-Stakeholder Forum, ki je bil znan po svojih prizadevanjih za spodbujanje demokracije, pravne države, dobrega upravljanja in človekovih pravic, ki je bil 21. januarja 2023 ubit na svojem domu le nekaj ur potem, ko je kralj Msvati III. grozil članom esvatsinskega prodemokratskega gibanja;</p> <p>Mthandeni Dube in Mduduzi Bacede Mabuza sta poslanca esvatsinskega parlamenta, ki sta od julija 2021 v zaporu.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 16. februarja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – obsoja uboj Thulanija Maseka; – obsoja vsesplošne kršitve človekovih pravic v Esvatiniju in poziva k takojšnji izpustitvi vseh političnih zapornikov ter k takojšnji ustavitvi nadlegovanja, nasilja in pritiska na zagovornike človekovih pravic, sindikaliste, zagovornike demokracije in politike; – poziva esvatsinske oblasti, naj spoštujejo, spodbujajo in varujejo človekove pravice, vključno s svobodo izražanja, združevanja in mirnega zbiranja.
<p>GRUZIJA</p> <p>Mihail Sakašvili</p>	<p>Mihail Sakašvili je nekdanji gruzijski predsednik, ki je vodil ukrajinski nacionalni svet za reforme. Oktobra 2021 je bil pridržan, ko se je po osmih letih iz izgnanstva vrnil v Gruzijo. Od takrat ga gruzijske oblasti držijo v zaporu iz politično motiviranih razlogov, njegovo zdravstveno stanje pa se je med njegovim bivanjem v zaporu zelo poslabšalo.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. februarja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva Evropski sveti in Komisijo, naj si dejavneje prizadevata, da bi nekdanjega predsednika Mihaila Sakašvilija izpustili in mu omogočili ustrezno zdravljenje v tujini; – poziva gruzijske oblasti, naj izpustijo nekdanjega predsednika Mihaila Sakašvilija in mu iz humanitarnih razlogov, pa tudi zato, da bi se zmanjšala politična polarizacija, omogočijo ustrezno zdravljenje v tujini; opozarja, da primer Mihaila Sakašvilija dodatno kaže, kako pomembno bi bilo uvesti resnične reforme pravosodnega sistema.

<p>GRUZIJA</p> <p>Tamaz Ginturi</p>	<p>Tamaz Ginturi je bil gruzijski državljan, ki so ga v vasi Kirbali v bližini administrativne mejne črte ubile ruske okupacijske sile.</p> <p>Ruske okupacijske sile so poleg tega ugrabile Levana Dotiašvilija, ki so ga nato zaradi mednarodnega pritiska izpustile.</p> <p>Ruski okupatorji zagotavljajo nekaznovanost za brutalne umore notranje razseljenih gruzijskih državljanov, vključno z Arčilom Tatunašvilijem, Gigo Othozorijo in Davitom Bašarulijem, ter za smrt Iraklija Kvarachelije; drugi, kot je Irakli Beuba, so še vedno zaprti.</p> <p>Leta 2018 je gruzijska vlada sprejela tako imenovani Othozoria-Tatunašvilijev seznam posameznikov, ki so bili obtoženi in obsojeni zaradi kršitve človekovih pravic v zasedenih regijah.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 23. novembra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ostro obsoja umor Tamaza Ginturija in nezakonito ugrabitev Levana Dotiašvilija; poziva k temeljiti preiskavi tega in tudi drugih umorov; poziva, naj odgovorni za svoja dejanja odgovarjajo pred sodiščem; – ponovno izraža neomajno podporo suverenosti in ozemeljski celovitosti Gruzije v okviru njenih mednarodno priznanih meja; ostro obsoja rusko nezakonito okupacijo Abhazije in Chinvalške regije/Južne Osetije ter stalne nezakonite dejavnosti razmejevanja in vsiljevanja ruskih potnih listov v teh pokrajinah; poziva Rusijo, naj v celoti izvaja sporazum o premirju z dne 12. avgusta 2008, pri katerem je posredovala EU, in brezpogojno umakne vse okupacijske sile.
<p>HONGKONG</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong, Cyd Ho</p>	<p>Jimmy Lai je od februarja 2021 pridržan na podlagi izmišljenih obtožb ter na podlagi zakona o državni varnosti obtožen prikritega sodelovanja s tujimi silami in goljufije. Njegovo sojenje se je začelo septembra 2023, grozi pa mu dosmrtna zaporna kazen. Njegovemu britanskemu odvetniku je bilo zavrnjeno dovoljenje, da bi ga zastopal na sojenju. Več neodvisnih medijskih hiš, kot sta Apple Daily in Stand News, je bilo prisiljenih prenehati delovati.</p> <p>Jimmy Lai, Albert Ho, Benny Tai, Chow Hang-Tung, Lee Cheuk-yan, Joshua Wong in Cyd Ho so politični zaporniki, ki so pred sojenjem zelo dolgo v priporu v zelo težkih razmerah, pri čemer imajo številni med njimi resne zdravstvene težave.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. junija 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva hongkonško vlado, naj nemudoma in brezpogojno izpusti in umakne vse obtožbe proti Jimmyju Laiju in vsem drugim prodemokratskim predstavnikom in aktivistom, ki so uveljavljali svobodo izražanja ter temeljne in človekove pravice; – poziva ESZD, naj ustrezno podpre urad EU v Hongkongu pri krepitvi opazovanja sojenj v usklajevanju s predstavništvu držav članic EU in podobno mislečih držav, spremljanju človekovih pravic z objavljanjem

		<p>javnih izjav ter vzpostavitvi kontaktne točke za človekove pravice za zagovornike človekovih pravic in opozarjanju organov na vseh ravneh na njihove primere; poziva urad EU, naj zaprosi za obisk zapora;</p> <p>– obsoja poskuse kitajskih oblasti, da se osredotočijo na hongkonške diaspore v EU; ponovno poziva vse države članice EU, naj začasno prekinejo izvajanje pogodb o izročitvi z Ljudsko republiko Kitajsko in Hongkongom.</p>
<p>IRAN</p> <p>Žina Mahsa Amini, miroljubni protestniki Alireza Akbari, Ahmadreza Džalali, Fariba Adelkhah, Olivier Vandecasteele, Cécile Kohler, Benjamin Brière, Mohamed Ghobadlu</p>	<p>Žina Mahsa Amini je 22-letna iranska Kurdinja, ki jo je v Teheranu aretirala iranska policija za moralo zaradi domnevnega neupoštevanja zakona o obveznem zakrivanju las. Bila je okrutno mučena in je 16. septembra 2022 umrla v policijskem pridržanju; ustrezna preiskava ni bila opravljena.</p> <p>Alireza Akbari, nekdanji namestnik iranskega ministra za obrambo, ki je imel dvojno britansko in iransko državljanstvo, je bil obsojen zaradi vohunjenja za Združeno kraljestvo v Iranu, kar je zanikal, obsojen na smrt in usmrčen.</p> <p>Iranske varnostne sile so 24. aprila 2016 aretirale švedsko-iranskega državljan dr. Ahmadrezo Džalalija, specialista urgentne medicine ter akademika belgijske univerze Vrije Universiteit Brussel in italijanske univerze Piemonte Orientale. Oktobra 2017 je bil na podlagi lažnih obtožb, da je vohun, in priznanja, pridobljenega z mučenjem, na skrajno nepoštenem sojenju obsojen na smrt. Iransko vrhovno sodišče je 17. junija 2018 obsodbo potrdilo.</p> <p>Fariba Adelkhah, francosko-iranska raziskovalka, je bila junija 2019 aretirana in zaradi „spodkopavanja nacionalne varnosti“</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 19. januarja 2023:</p> <p>– poziva oblasti islamske republike, naj poskrbijo za takojšnjo in brezpogojno izpustitev vseh protestnikov, obsojenih na smrt, vključno z Mohamedom Borughanijem, Mohamedom Ghobadlujem, Hamidom Gharejem Hasanlujem, Mahanom Sadratom Maranijem, Hoseinom Mohamadijem, Manučehrom Mehmanom Navazom, Sahandom Nurmohamad-Zadejem, Samanom Sejdijem, Rezo Arjo, Salejem Mirhašemijem Baltaghijem, Saidom Jakubijem Kordaflijem, Džavadom Ruhijem, Aršio Takdastanom in Mehdijem Mohamadifardom; ostro obsoja dejstvo, da iranski režim kazenski postopek in smrtno kazen uporablja kot orožje, s katerim zatira nestrinjanje in kaznuje ljudi za uveljavljanje njihovih temeljnih pravic; poziva islamsko republiko, naj pregleda svoj zakonik in odstrani</p>

	<p>obsojena na pet let zapora.</p> <p>Olivier Vandecasteele, belgijski državljan, je bil na podlagi vrste izmišljenih obtožb obsojen na skupaj 40 let zapora in več deset udarcev z bičem. Kazen je bila izrečena, potem ko je najvišje belgijsko sodišče odložilo sporno dvostransko pogodbo o izmenjavi zapornikov, s katero bi se iranskemu diplomatu Asadolahu Asadiju, obsojenemu zaradi poskusa terorizma v Belgiji, omogočila vrnitev v Islamsko republiko Iran v zameno za osvoboditev Oliviera Vandecasteelela.</p> <p>Cécile Kohler, učiteljica in sindikalistka, in njen partner Jacques Paris ter Benjamin Brière, so bili aretirani maja 2020 in zaradi „vohunjenja“ obsojeni na osem let in osem mesecev zapora.</p>	<p>moharebe („sovraštvo do Boga“) in mofsed-e-filarz („sprevženost na Zemlji“) s seznama kaznivih dejanj;</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva iranski režim, naj dopusti mednarodno, nepristransko in učinkovito preiskavo svojih kršitev človekovih pravic, vključno z ubojem Žine Mahse Amini, pobojem več sto protestnikov ter mučenjem tistih, ki jih je islamska republika samovoljno pridržala, ki jo bo opravil neodvisen pristojni organ v sodelovanju z mednarodnimi organizacijami; – poziva k takojšnji izpustitvi vseh posameznikov, pridržanih zaradi sodelovanja na mirnih demonstracijah, in vseh političnih zapornikov; poziva, naj se v skladu z Uredbo (EU) št. 359/2011 uvedejo ciljno usmerjeni omejevalni ukrepi zoper vse sodnike, ki izrekajo kazni protestnikom; – zahteva, naj iranski režim izpusti vse zagovornike človekovih pravic; poziva iranski režim, naj preneha napadati vse zagovornike človekovih pravic v Iranu in v vseh okoliščinah zagotovi, da bodo lahko opravljali svoje legitimne dejavnosti na področju človekovih pravic brez strahu pred maščevanjem in brez omejitev, vključno s sodnim nadlegovanjem; – poziva iranske oblasti, naj nemudoma izpustijo vse aretirane državljane EU in umaknejo vse obtožbe proti njim; se zgraža nad obsodbo
--	--	--

		<p>belgijskega državljana in zaposlenega v nevladni organizaciji Oliviera Vandecastela na 40 let zavora, 74 udarcev z bičem in kazen v višini 1 milijona EUR na podlagi potvorjenih obtožb o vohunjenju ter nad nadaljevanjem zaporne kazni in izrekom smrtne kazni za švedskega državljana Ahmadrezo Džalalija, pa tudi nad tem, da je islamska republika cinično uporabila talsko diplomacijo, da je izsilila izpustitev obsojenega terorista Asadole Asadija; poziva k takojšnji in brezpogojni izpustitvi ter varni vrnitvi v domovino Ahmadreze Džalalija in Oliviera Vandecastela ter sedmih francoskih državljanov, ki so še vedno pridržani v Iranu, vključno s Cécile Kohler; najostreje obsoja usmrtitev iransko-britanskega državljana Alireze Akbarija v Iranu.</p>
<p>MAROKO</p> <p>Omar Radi, Taufik Buašrin, Sulejman Raisuni, Ignacio Cembrero, Mati Mondžib, Naser Zefzafi</p>	<p>Omar Radi je neodvisni preiskovalni novinar, ki je poročal s protestov gibanja Hirak in o državnih korupcijskih škandalih, pri čemer je od julija 2020 pridržan, julija 2021 pa je bil obsojen na šest let zavora zaradi izmišljenih obtožb o vohunjenju in obtožb o posilstvu.</p> <p>Taufik Buašrin in Sulejman Raisuni sta novinarja, ki sta pridržana in bila obsojena na zaporno kazen zaradi kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost.</p> <p>Tudi Ignacio Cembrero in Mati Mondžib sta med novinarji, ki so pod digitalnim nadzorom, ustrahovani in sodno nadlegovani in/ali obsojeni na dolge zaporne kazni.</p> <p>Naser Zefzafi je nominiranec za nagrado Saharova za leto 2018 in je trenutno politični zapornik.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 19. januarja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva maroške organe, naj spoštujejo svobodo izražanja in svobodo medijev ter naj zaprtim novinarjem in političnim zapornikom zagotovijo pošteno sojenje z vsemi jamstvi dolžnega pravnega postopanja, zajamčijo njihovo takojšnjo začasno izpustitev in prenehajo nadlegovati vse novinarje, njihove odvetnike in družine, ter naj izpolnijo svoje mednarodne obveznosti na področju človekovih pravic v skladu s pridružitvenim sporazumom med EU in Marokom; – poziva maroške organe, naj prenehajo nadzorovati novinarje,

		tudi z vohunsko programsko opremo Pegasus podjetja NSO, ter naj sprejmejo in izvajajo zakonodajo za njihovo zaščito; poziva države članice, naj v skladu z uredbo o blagu z dvojno rabo prenehajo izvažati tehnologijo za nadzor v Maroko.
MJANMAR Člani Nacionalne lige za demokracijo Novinarji	<p>V Mjanmaru je bilo razpuščenih štirideset političnih strank, vključno z Nacionalno ligo za demokracijo, saj se niso registrirale v skladu z zakonom o registraciji političnih strank, ki ga je sprejel režim.</p> <p>Hunta je od januarja 2022 zaprla več sto članov Nacionalne lige za demokracijo, med katerimi so nekateri umrli v priporu.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 11. maja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva hunto, naj nemudoma in brezpogojno izpusti vse politične zapornike; poziva k takojšnji odpravi nezakonitih izrednih razmer in končanju neselektivne uporabe sile, ponovni vzpostavitvi civilne vlade, vrnitvi k demokraciji in hitremu odprtju parlamenta ob sodelovanju vseh izvoljenih predstavnikov; – poziva mednarodno skupnost, naj usklajuje in uporabi vse razpoložljive politične poti za sodelovanje z združenjem držav jugovzhodne Azije (v nadaljnjem besedilu: združenje ASEAN) in drugimi regionalnimi akterji pri premagovanju krize, vključno z znatno večjo podporo za vlado narodne enotnosti in demokratične opozicijske skupine, prizadevanjem za uvedbo svetovnega embarga na orožje za Mjanmar in seznanitvijo Mednarodnega kazenskega sodišča s stanjem v tej državi.
NIGERIJA Predsednik Mohamed Bazoum	Mohamed Bazoum je demokratično izvoljeni predsednik Nigra, ki je bil skupaj z ženo in sinom nezakonito aretiran po vojaškem udaru 26. julija 2023, ki ga je vodil general Abdourahamane Tchiani.	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 23. novembra 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odločno obsoja vojaški udar 26. julija 2023; poziva k

	<p>Predsednik Bazoum in njegova družina so od takrat zaprti v svojem domu, v neprimernih razmerah, brez zadostne hrane ali elektrike in z omejenim dostopom do zdravstvene oskrbe.</p> <p>Predsedniku Bazoumu in njegovi družini so protipravno odvzeli prostost, da bi ga prisilili k odstopu; vojaška hunta, ki je razpustila izvoljeno vlado, je napovedala, da bo predsednika Bazouma kazensko preganjala zaradi „veleizdaje“ in „spodkopavanja državne varnosti“, kar bi lahko pomenilo smrtno kazen.</p>	<p>takojšnji in brezpogojni izpustitvi predsednika Bazouma, njegove družine in vseh, ki so bili samovoljno pridržani, ter k umiku vseh obtožb zoper njega;</p> <p>– zahteva, naj se demokratično izvoljenemu Mohamedu Bazoumu nemudoma vrne položaj predsednika Nigra in ponovno vzpostavi ustavni red.</p>
<p>NIGERIJA</p> <p>Yahaya Sharif-Aminu</p>	<p>Nigerijski pevec Yahaya Sharif-Aminu je bil priveden pred višje šeriatsko sodišče v zvezni državi Kano, kjer so mu sodili brez pravnega zastopanja in ga obsodili na smrt z obešanjem zaradi domnevnega bogokletja v pesmi, ki jo je spesnil in objavil na družbenih medijih, in je vsebovala domnevno omalovažujoče opazke v zvezi s prerokom Mohamedom.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 20. aprila 2023:</p> <p>– poziva nigerijske oblasti, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo Yahayo Sharif-Aminuja, umaknejo vse obtožbe proti njemu in mu zagotovijo pravico do dolžnega pravnega postopanja; poziva k izpustitvi Rhode Jatau, Mubaraka Bale in drugih, ki jih obtožujejo bogokletja;</p> <p>– poziva nigerijske oblasti, naj spoštujejo človekove pravice po vsej državi, tako da zagotovijo, da zvezno, državno in šeriatsko pravo Nigerijcem ne bo odreklo zaščite v skladu z nacionalno ustavo in mednarodnimi konvencijami; poziva nigerijske oblasti, naj razveljavijo zakone o bogokletju na zvezni ravni in ravni posameznih zveznih držav;</p> <p>– poziva nigerijsko vlado, naj se bori proti nekaznovanju obtožb o bogokletju.</p>

<p>RUSIJA</p> <p>Aleksej Navalni, Dmitri Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Joan Kurmojarov, Viktorija Petrova, Marija Ponomarenko, Aleksandra Skočilenko, Dmitri Talantov, Aleksej Gorinov, Ilja Jašin</p>	<p>Aleksej Navalni je ugledna ruska politična osebnost in prejemnik nagrade Saharova za leto 2021, ki ga je kremeljski režim zastupil z živčnim strupom Novičok, že od 17. januarja 2021 pa je pridržan in je trenutno zaprt v kazenski koloniji.</p> <p>Dmitri Ivanov, Vladimir Kara-Murza, Joan Kurmojarov, Viktorija Petrova, Marija Ponomarenko, Aleksandra Skočilenko, Dmitri Talantov, Aleksej Gorinov in Ilja Jašin so drugi politični zaporniki, ki so bili kazensko preganjani izključno zaradi sodelovanja z Navalnim.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 16. februarja 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva k izpustitvi Navalnega in vseh drugih političnih zapornikov v Rusiji, ki so bili kazensko preganjani izključno zaradi sodelovanja z Navalnim, nasprotovanja vojaški agresiji proti Ukrajini ali v skladu s členom 207.3 ruskega kazenskega zakonika; – poziva Svet, naj sprejme omejevalne ukrepe proti odgovornim za samovoljni pregon in mučenje protivojnih protestnikov.
<p>RUSIJA</p> <p>Aleksej Navalni, Vladimir Kara-Murza, Ilja Jašin, Aleksej Gorinov in drugi</p>	<p>Aleksej Navalni, ugledna ruska politična osebnost in dobitnik nagrade Saharova za leto 2021, je še vedno zaprt v kazenski koloniji, kjer z njim ravnajo slabo, kar pomeni, da je tudi žrtev mučenja, samovoljnega kaznovanja in psihološkega pritiska.</p> <p>Novinar in opozicijski aktivist Vladimir Kara-Murza, ki ima rusko in britansko državljanstvo, je bil 17. aprila 2023 obsojen na 25 let zavora, ker je kritiziral režim Vladimirja Putina in njegovo vojaško agresijo proti Ukrajini.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 20. aprila 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ostro obsoja politično motivirano obsodbo, ki so jo ruske oblasti izrekle Vladimirju Kara-Murzi, ter zahteva takojšnjo in brezpogojno izpustitev njega in Alekseja Navalnega ter vseh drugih političnih zapornikov; – izraža resno zaskrbljenost zaradi naglega slabšanja zdravja Vladimirja Kara-Murze in Alekseja Navalnega ter opominja Rusijo na njene mednarodne obveznosti, zlasti glede možnosti zdravljenja ter stika z odvetniki in družino; – poziva Svet, naj sprejme stroge sankcije v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih pravic (evropski zakon Magnickega) proti ruskim sodnikom, tožilcem in drugim posameznikom, odgovornim za samovoljni pregon, pridržanje in

		<p>mučenje, ki so del politično motiviranih sojenj;</p> <p>– poziva EU in Združeno kraljestvo, naj uskladita prizadevanja za izpustitev Vladimirja Kara-Murze.</p>
<p>RUSIJA</p> <p>Tihran Ohanisjan, Mikita Hanhanov</p>	<p>Ruska federacija je 24. maja 2023 Tihrana Ohanisjana in Mikito Hanhanova, rojena leta 2006, obtožila, da sta domnevno načrtovala sabotažo na železnici v Berdjansku; v skladu s členom 281 ruskega kazenskega zakonika jima grozi do 20 let zapora, pri čemer jima ni bila zagotovljena ustrezna pravna pomoč.</p> <p>Sojenje Tihranu Ohanisjanu in Mikiti Hanhanovu je sledilo večmesečnemu nasilnemu zasliševanju ruskih oblasti, ki se je začelo 30. septembra 2022 in med katerim so mladoletnika pretepali in mučili z elektrošoki, da bi od njiju izsilili priznanje, hkrati pa so oblasti nadlegovale tudi njuni družini.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. junija 2023:</p> <p>– zahteva, naj se postopek takoj konča in umaknejo vse obtožbe proti Tihranu Ohanisjanu in Mikiti Hanhanovu ter da se ju nemudoma izpusti; poziva Mednarodni odbor Rdečega križa, naj omogoči njuno varno vrnitev na ozemlje pod nadzorom Ukrajine; poziva posebnega predstavnika generalnega sekretarja OZN za odpravo nasilja nad otroki, naj sproži preiskavo; poziva, naj se osebe, odgovorne za pregon, dodajo na seznam sankcij EU; poziva k izpustitvi vseh ukrajinskih državljanov, ki jih je Rusija nezakonito pridržala;</p> <p>– obsoja ukrepe Rusije, namerno uperjene proti ukrajinskim otrokom, med drugim prisilne premestitve znotraj ukrajinskega ozemlja, ki ga je začasno zasedla Rusija, nezakonite deportacije v Rusijo in Belorusijo, nezakonite</p>

		<p>posvojitve ter poskuse vsiljevanja tako imenovane „prevzgoje“; ponovno poziva Komisijo in Svet, naj za otroke, ki bežijo ali jih je prizadela vojna, sprejmeta sveženj EU-Ukrajina o zaščiti otrok.</p>
<p>SUDAN</p> <p>Otroci, ujeti v spopade</p>	<p>Med sudansko vojsko in paravojaško skupino Sile za hitro podporo vztrajno poteka nasilen boj za oblast, s čimer kršita mednarodno humanitarno pravo.</p> <p>Zaradi tega nasilja je umrlo na tisoče nedolžnih civilistov, razseljenih je bilo več kot 1,2 milijona ljudi, skoraj 500 000 pa jih je moralo pobegniti v sosednje države, kar ogroža stabilnost v regiji.</p> <p>Več kot 13,6 milijona otrok v Sudanu nujno potrebuje humanitarno pomoč; pred sedanjo krizo je bilo slabo prehranjenih približno tri milijone otrok, v sirotišnici Majgoma v Kartumu pa je zaradi podhranjenosti, dehidracije in okužb umrlo 70 otrok.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 15. junija 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poziva vse strani, naj nemudoma zaustavijo vse vojaške akcije, omogočijo neomejen dostop humanitarne pomoči in ponovno začnejo pogovore o doseženem mirovnem sporazumu; v celoti podpira vsa regionalna in mednarodna prizadevanja za mirno rešitev konflikta; pozdravlja posredniška prizadevanja regionalnih in mednarodnih akterjev ter Medvladnega organa za razvoj (IGAD) v Džedi in Adis Abebi; – poziva EU in njene države članice, naj zagotovijo, da bo sporazumu o trajnem premirju sledil proces demokratične reforme za vzpostavitev civilne vlade, ki se že dolgo pričakuje in h kateri so se zavezali vsi akterji, tudi vojske; poziva jih, naj v okviru globalnega režima sankcij EU na področju človekovih

		<p>pravic nujno razmislijo o ciljno usmerjenih sankcijah proti odgovornim za kršitve človekovih pravic;</p> <p>– poziva EU in njene države članice, naj bodo pripravljene zagotoviti takojšnjo podporo in humanitarno pomoč žrtvam tega konflikta, vključno z notranje razseljenimi osebami in osebami, ki iščejo zatočišče v drugih državah, tudi z zagotovitvijo potnih listov za vrnitev.</p>
<p>TUNIZIJA</p> <p>Nuredin Butar, Šejma Isa, Isam Šebi, Ghazi Šavaši, Khajam Turki, Džavhar Ben Mbarek, Salah Atija, Khalif Kasmi</p>	<p>Nuredin Butar je novinar in direktor največje neodvisne radijske postaje v Tuniziji, ki so ga protiteroristične enote aretirale na podlagi politično motiviranih in neutemeljenih obtožb.</p> <p>Šejma Isa, Isam Šebi, Ghazi Šavaši, Khajam Turki, Džavhar Ben Mbarek, Salah Atija in Khalif Kasmi so novinarji in sindikalisti, ki so bili aretirani na podlagi podobnih neutemeljenih razlogov.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 16. marca 2023:</p> <p>– poziva tunizijske oblasti, naj izpustijo Nuredina Butarja in vse druge, ki so bili samovoljno pridržani, tako novinarji, sodniki, odvetniki, politični aktivisti in sindikalisti, kot je Anis Kabi, ter naj spoštujejo svobodo izražanja in združevanja ter pravice sindikatov in delavcev, kot določajo tunizijska ustava in mednarodne pogodbe, vključno s konvencijami Mednarodne organizacije dela;</p> <p>– obsoja kriminalizacijo mednarodne sindikalne solidarnosti, ki pomenita očiten napad na Tunizijski delavski sindikat (UGTT) in svetovno sindikalno gibanje.</p>

<p>VENEZUELA</p> <p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles, Freddy Superlano</p>	<p>María Corina Machado, Leopoldo López, Henrique Capriles in Freddy Superlano so pomembne politične osebnosti v Venezueli, ki so bile izključene za 15 let.</p>	<p>Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 13. julija 2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odločno obsoja samovoljno in neustavno odločitev, da se med drugimi kandidati prepreči kandidiranje na volitvah Maríi Corini Machado, Leopoldu Lópezu, Henriqueju Caprilesu in Freddyju Superlanu, ter vmešavanje Madurovega režima v volilni proces; – poziva k neodvisnemu postopku imenovanja v nacionalni volilni svet; – poziva EU, naj podpre ponovno vzpostavitev demokracije v Venezueli, in vztraja, da mora venezuelski režim izpustiti vse politične zapornike.
---	---	--

PRILOGA II:
SEZNAM DOBITNIKOV IN FINALISTOV NAGRADE SAHAROV, KI SO ZAPRTI IN
JIM JE ODVZETA PROSTOST

Leto podelitve nagrade Saharov	Ime in priimek	Dobitnik/ finalist	Država	Položaj (pridržan/hišni pripor/začasno izpuščen)	Dolžina zaporne kazni	Datum začetka pridržanja
2021	Aleksej Navalni	Dobitnik	Rusija	Pridržanje	3,5 + 9 + 19 let	Zadnje pridržanje 17. februarja 2021, zadnja obsodba 4. avgusta 2023.
2020	Sjarhej Cihanovski	Dobitnik	Belorusija	Pridržanje	18 let	Pridržanje 29. maja 2020, obsodba
	Marija Kalesnikava	Dobitnik		Pridržanje	11 let	14. decembra 2021.
	Mikola Statkevič	Dobitnik		Pridržanje	14 let	Pridržanje 7. septembra 2020, obsodba
	Ales Bjaljacki	Dobitnik		Pridržanje	10 let	6. septembra 2021. Zadnje pridržanje 31. maja 2020, zadnja obsodba
2020	Porfirio Sorto Cedillo, José Avelino Cedillo, Orbin Naún Hernández, Kevin Alejandro Romero, Arnold Javier Aleman, Ever Alexander Cedillo, Daniel Marquez in Jeremías Martínez Díaz	Finalisti	Honduras	Pridržanje	Neznano	1. september 2019, izpuščeni 24. februarja 2022 po odločitvi vrhovnega sodišča Hondurasu.
2019	Ilham Tohti	Dobitnik	Kitajska	Pridržanje	Neznano	23. september 2014
2018	Naser Zefzafi	Finalist	Maroko	Pridržanje	20 let	5. april 2019
2017	Dawit Isaak	Finalist	Eritreja	Pridržanje brez možnosti stikov	Neznano	23. september 2001
2015	Raif Badawi	Dobitnik	Saudova Arabija	Izpuščen 11. marca 2022, še vedno desetletna prepoved potovanj.	10 let	Prva obsodba 17. decembra 2012, vendar objavljena 30. marca 2013.
2012	Nasrin Sotudeh	Dobitnik	Iran	Pridržanje, na začasnem zdravstvenem čakanju od julija 2021, spet	38 let	6. marec 2019 (nazadnje)

	Džafar Panahi	Dobitnik	Iran	aretirana 29. oktobra 2023 in izpuščena 15. nove embra 2023. Pridrzanje leta 2022, izpuščen 3. februarja 2023 po gladovni stavki.	6 let	Julija 2022 prisiljen odslužiti deset let staro zaporno kazen.
2011	Razan Zajtuneh	Dobitnik	Sirija	Ugrabljena leta 2013. Domneve o pridrzanju in smrti.		9. december 2013
2009	Memorial – Oleg Orlov	Dobitnik	Rusija	Kazen v protivrednosti 1 520 EUR dne 11. oktobra 2023 in izpustitev.		Preiskava od marca 2023, začetek sojenja 8. junija 2023. Izpuščen, zanj velja prepoved potovanj. Skupina Memorial kot pravna oseba ukinjena januarja 2022.

PRILOGA III: SEZNAM RESOLUCIJ

Seznam resolucij, ki jih je Evropski parlament sprejel od decembra 2022 ter so neposredno in posredno povezane s kršenjem človekovih pravic v svetu

Država/regija	Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	Naslov
<i>Afrika</i>		
Alžirija+	11. 5. 2023	Medijska svoboda in svoboda izražanja v Alžiriji – primer novinarja Ihsana El Kadija
Čad+	15. 12. 2022	Zatrte mirnih demonstracij v Čadu na ukaz vojaške hunte
Egipt	5. 10. 2023	Egipt, zlasti obsodba Hišama Kasema
Maroko+	19. 1. 2023	Položaj novinarjev v Maroku, zlasti primer Omarja Radija
Niger	23. 11. 2023	Protipravni odvzem prostosti predsedniku Mohamedu Bazoumu v Nigru
Nigerija+	20. 4. 2023	Smrtna kazen in usmritev, ki v Nigeriji pretita pevcu Yahayi Sharif-Aminuju zaradi bogokletja
Sudan+	15. 6. 2023	Humanitarne razmere v Sudanu, zlasti smrt otrok, ujetih v spopade
<i>Severna in Južna Amerika</i>		
Brazilija+	19. 1. 2023	Vdor v brazilske demokratične institucije
Kuba	12. 7. 2023	Stanje glede sporazuma o političnem dialogu in sodelovanju med EU in Kubo glede na nedavni obisk visokega predstavnika na otoku
Gvatemala	14. 9. 2023	Gvatemala: stanje po volitvah, pravna država in neodvisnost sodstva
Nikaragva	15. 6. 2023	Razmere v Nikaragvi
Venezuela+	13. 7. 2023	Diskvalificiranje političnih nasprotnikov v Venezueli
<i>Azija</i>		
Afganistan+	20. 4. 2023	Zatiranje pravice do šolanja in njenih zagovornikov v Afganistanu ter primer Matiulaha Vejse

Afganistan	5. 10. 2023	Razmere na področju človekovih pravic v Afganistanu, zlasti preganjanje nekdanjih vladnih uslužbencev
Bangladeš	14. 9. 2023	Stanje človekovih pravic v Bangladešu, zlasti primer organizacije Odhikar
Kitajska+	15. 12. 2022	Zatrte mirnih protestov po vsej Ljudski republiki Kitajski na ukaz kitajske vlade
Hongkong	15. 6. 2023	Krčenje temeljnih svoboščin v Hongkongu, zlasti primer Jimmyja Laija
Indija	13. 7. 2023	O Indiji in razmerah v Manipurju
Iran+	19. 1. 2023	Odziv EU na proteste in usmrtitve v Iranu
Iran	16. 3. 2023	Iran, predvsem zastupitev na stotine učenk
Iran	23. 11. 2023	Nedavni napadi na ženske in zagovornike pravic žensk v Iranu ter samovoljno pridržanje državljanov EU v tej državi
Kirgizistan	13. 7. 2023	Zatiranje medijev in svobode izražanja v Kirgizistanu
Mjanmar	11. 5. 2023	Mjanmar, zlasti razpustitev demokratičnih političnih strank
Uzbekistan	4. 10. 2023	Uzbekistan
<i>Evropa in države vzhodnega partnerstva</i>		
Armenija/Azerbajdžan+	19. 1. 2023	Humanitarne posledice blokade v Gorskem Karabahu
Armenija/Azerbajdžan	5. 10. 2023	Razmere v Gorskem Karabahu po napadu Azerbajdžana in nenehne grožnje Armeniji
Azerbajdžan	15. 3. 2023	Odnosi med EU in Azerbajdžanom
Azerbajdžan	14. 9. 2023	Primer dr. Qubada Ibadogluja, zaprtega v Azerbajdžanu
Belorusija+	11. 5. 2023	Belorusija: nehumano ravnanje z uglednim vodjem opozicije Viktorjem Babariko in njegova hospitalizacija
Belorusija	13. 9. 2023	Odnosi z Belorusijo
Čečenija	5. 10. 2023	Primer Zareme Musaeve v Čečeniji
Gruzija	14. 12. 2022	Letno poročilo o izvajanju pridružitvenega sporazuma med EU

		in Gruzijo
Gruzija	23. 11. 2023	Smrt gruzijskega državljana Tamaza Ginturija, ki so ga ubile ruske okupacijske sile v Gruziji
Madžarska	1. 6. 2023	Kršitev pravne države in temeljnih pravic na Madžarskem ter zamrznjena sredstva EU
Moldavija	19. 4. 2023	Izzivi pred Republiko Moldavijo
Moldavija	5. 10. 2023	Pregled napredka Moldavije na poti do pridružitve EU
Ukrajina/Rusija	19. 1. 2023	Ustanovitev sodišča, pristojnega za kaznivo dejanje agresije v Ukrajini
Ukrajina/Rusija	16. 2. 2023	Leto dni od ruske invazije in vojaške agresije v Ukrajini
Ukrajina	15. 12. 2022	Ukrajinski holodomor 90 let kasneje: priznanje množičnega poboja z lakoto kot genocida
Rusija	16. 2. 2023	Nedavno poslabšanje nehumanih razmer v zaporu za Alekseja Navalnega in druge politične zapornike v Rusiji
Rusija+	20. 4. 2023	Represija v Rusiji, zlasti primera Vladimirja Kara-Murze in Alekseja Navalnega
Rusija+	15. 6. 2023	Mučenje in kazenski pregon ukrajinskih mladotletnikov Tihšana Ohanisjana in Mikite Hanhanova v Ruski federaciji
Rusija	9. 11. 2023	Učinkovitost sankcij EU proti Rusiji
Srbija/Kosovo	19. 10. 2023	Nedavni razvoj dogodkov v dialogu med Srbijo in Kosovom, vključno z razmerami v občinah na severu Kosova
<i>Bližnji vzhod</i>		
Bahrajn+	15. 12. 2022	Primer zagovornika človekovih pravic Abdulhadija Al Khavadže v Bahrajnu
Izrael/Palestina	14. 12. 2022	Obeti za dvodržavno rešitev za Izrael in Palestino
Izrael/Palestina	19. 10. 2023	Podli teroristični napadi Hamasa na Izrael in pravica Izraela, da se brani v skladu s humanitarnim in mednarodnim pravom, ter humanitarne razmere v Gazi
Libanon	12. 7. 2023	Razmere v Libanonu

Palestina	12. 7. 2023	Odnosi s Palestinsko oblastjo
Medpodročna vprašanja		
Človekove pravice in demokracija	18. 1. 2023	Človekove pravice in demokracija v svetu ter politika Evropske unije na tem področju – letno poročilo 2022
Zunanja in varnostna politika	18. 1. 2023	Izvajanje skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo 2022
Nasilje nad ženskami in nasilje v družini	15. 2. 2023	Konvencija Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima: pristop EU
Položaj žensk	15. 2. 2023	Prednostne naloge EU za 67. zasedanje Komisije OZN o položaju žensk
Zagovorniki človekovih pravic	16. 3. 2023	Smernice EU o zagovornikih človekovih pravic
Splošna dekriminalizacija homoseksualnosti	20. 4. 2023	Splošna dekriminalizacija homoseksualnosti glede na nedavne dogodke v Ugandi
Industrijska konkurenčnost, trgovina in kakovostna delovna mesta	16. 2. 2023	Strategija EU za spodbujanje industrijske konkurenčnosti, trgovine in kakovostnih delovnih mest
Enake pravice za invalide	13. 12. 2022	Enakim pravicam za invalide naproti
Tuje vmešavanje v vse demokratične procese v Evropski uniji, tudi dezinformacije	1. 6. 2023	Tuje vmešavanje v vse demokratične procese v Evropski uniji, tudi dezinformacije
Cilji trajnostnega razvoja	15. 6. 2023	Izvajanje in uresničevanje ciljev trajnostnega razvoja
Zaščita novinarjev	11. 7. 2023	Zaščita novinarjev po svetu in politika Evropske unije o tem
Iskanje in reševanje v Sredozemlju	13. 7. 2023	Potreba po ukrepanju EU pri iskanju in reševanju v Sredozemlju
Romski otroci	4. 10. 2023	Segregacija in diskriminacija romskih otrok v izobraževanju

**PRILOGA IV: SUBJEKTI ALI OSEBE,
OD KATERIH JE POROČEVALEC PREJEL PRISPEVKE**

V skladu s členom 8 Priloge I Poslovnika poročevalec izjavlja, da je pri pripravi poročila do njegovega sprejetja v odboru prejel prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Protection International
Intermon
Oxfam - EU Office
Oxfam Senegal
International Federation for Human Rights (FIDH)
Search for Common Ground (SFCG)
Anti-Slavery International
Cairo Institute for Human Rights Studies
Human Rights Watch
Christian Solidarity Worldwide (CSW)
Front Line Defenders
International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT)
Civil Rights Defenders
International Dalit Solidarity Network (IDSN)
End FGM European Network
Scholars at Risk Network
Professor of Law, Conflict and Global Development at the University of Reading

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti poročevalca.

7.11.2023

PISMO ODBORA ZA PRAVICE ŽENSK IN ENAKOST SPOLOV

David McAllister
predsednik
Odbor za zunanje zadeve
BRUSELJ

Zadeva: Mnenje o človekovih pravicah in demokraciji po svetu ter politiki Evropske unije na tem področju – letno poročilo za leto 2023 (2023/2118(INI))

Spoštovani gospod predsednik!

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je bil v okviru postopka iz naslova zadolžen, da pripravi mnenje in ga predloži vašemu odboru. 13. julija 2023 je odbor s pisnim postopkom sklenil, da bo pripravil mnenje v obliki pisma.

Odbor za pravice žensk in enakost spolov je vprašanje obravnaval na seji dne 7. novembra¹. Na seji se je odločil, da Odbor za zunanje zadeve, kot pristojni odbor, pozove, da v predlog resolucije, ki ga bo sprejel, vključi pobude, navedene v nadaljevanju.

S spoštovanjem!

Robert Biedroń

---

¹ Pri končnem glasovanju so bili navzoči: Isabella Adinolfi, Laura Ballarín Cereza, Robert Biedroń, Maria da Graça Carvalho, Rosa Estaràs Ferragut, Seán Kelly, Arba Kokalari, Alice Kuhnke, Radka Maxová, Karen Melchior, Johan Nissinen, Maria Noichl, Sirpa Pietikäinen, Samira Rafaela, Evelyn Regner, Diana Riba i Giner, Sylwia Spurek, Eleni Stavru (Eleni Stavrou), Hilde Vautmans, Angelika Winzig, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska

POBUDE

1. obsoja nenehno nazadovanje na področju človekovih pravic, vključno s pravicami žensk in enakostjo spolov, pri čemer so še posebej ogrožene in na udaru novinarke, aktivistke in zagovornice človekovih pravic, vključno z zagovornicami spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic; obsoja hudo kršitev človekovih pravic v Afganistanu, odkar so talibani prevzeli oblast v državi, zlasti politiko spolnega apartheida, ki skuša zatreti pravice žensk in deklet; obsoja iranski parlament, ker je sprejel drakonsko novo zakonodajo, ki ženskam, ki kršijo pravila hidžaba, nalaga strožje kazni; ponovno izraža neomajno podporo gibanju Ženske, življenje, svoboda v Iranu; ponovno ugotavlja, da je spoštovanje človekovih pravic nujno za delovanje demokracije; ponovno poziva k celotnemu izvajanju GAP III in naj politiki enakosti spolov in krepitve vloge žensk in deklet postaneta prednostni nalogi dvostranskih in večstranskih zunanjih odnosov EU; poudarja, da mora biti spoštovanje temeljnih pravic in svoboščin nepogrešljiv del procesa pristopa k EU; poudarja, da so človekove pravice, demokracija in vladavina prava soodvisne in da morajo vse države članice EU v celoti spoštovati njene vrednote; poudarja, da mora EU spoštovati temeljne pravice, s posebnim poudarkom na svoji zunanji razsežnosti, da bi bila zaupanja vredna akterka v evropskih in svetovnih zunanjih odnosih, tudi za ženske in osebe LGBTI; v zvezi s tem poudarja, da se v državah članicah povečuje število pobud proti enakosti spolov, demokraciji in homofobnih pobud; poudarja, da za območja brez LGBTI, ki so bila uvedena na Poljskem leta 2019, in homofobne umore na Slovaškem v naši uniji ni prostora, in poziva populistične stranke v teh državah članicah, naj s strpnostjo spoštujejo dostojanstvo posameznika; je seznanjen z vse večjim nazadovanjem na področju spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, ki so temeljne pravice, in poudarja, da so napadi na te pravice uveljavljena taktika protidemokratskih akterjev za nadaljnje spodkopavanje pravic in svoboščin v Evropski uniji in na mednarodni ravni;
2. poudarja, da so ženske in dekleta, vključno z osebami LGBTI, v konfliktih ranljivejše; obsoja neizzvano in nezakonito rusko vojno proti Ukrajini ter nesorazmerne posledice te vojne za ženske in dekleta; priznava pogum ukrajinskih vojakinj in žensk, ki zagotavljajo nebojno podporo in tako tvorijo drugo obrambno linijo na terenu; poziva, naj Rusija odgovarja za vse kršitve človekovih pravic žensk in deklet, med drugim za vse primere nasilja zaradi spola, ko so spolno nasilje in posilstva; poziva, da se žrtvam zagotovi dostop do pravnega varstva;
3. strogo obsoja vse oblike nasilja na podlagi spola in poziva k odločnim ukrepom za odpravo spolnega nasilja kot vojaškega orožja, za zaščito žrtev in pomoč žrtvam ter za povečanje njihovega dostopa do pravnega varstva; ugotavlja, da lahko v skladu z resolucijo Varnostnega sveta OZN št. 1820 (2008) posilstvo in druge oblike spolnega nasilja pomenijo vojni zločin, zločin proti človeštvu ali konstitutivno dejanje v zvezi z genocidom; poziva države članice, naj spoštujejo svoje obveznosti glede pregona oseb, odgovornih za ta dejanja, in poudarja pomen odprave nekaznovanosti; z zaskrbljenostjo ugotavlja, da se uporabljajo pohabljanje ženskih spolnih organov, prezgodnje in prisilne poroke, nasilje iz časti, „policija za moralo“ ter trgovina z ženskami in deklicami; pozdravlja pristop EU k Istanbulski konvenciji in spodbuja vse države v Evropi, naj jo izvajajo; poudarja, da je treba nasilje na podlagi spola opredeliti kot področje kriminala v skladu s členom 83(1) PDEU, in ponovno poudarja, da je treba posilstvo na podlagi

pomanjkanja privolitve v skladu s pravom EU opredeliti kot kaznivo dejanje;

4. poudarja, da so ženske in dekleta, ki so pripadnice etničnih, verskih in mnenjskih manjšin, še bolj izpostavljene nasilju in diskriminaciji na podlagi spola; opozarja na vztrajno diskriminacijo oseb LGBTI+ ter poziva EU in njene države članice, naj odločno obsodijo vsakršno stigmatizacijo, kazniva dejanja iz sovraštva in sovražni govor, preganjanje, t. i. terapije s preoblikovanjem, pohabljanje spolnih organov interseksualcev, korektivna posilstva in vse oblike nasilja;
5. poudarja, da so spolno in reproduktivno zdravje in pravice človekove pravice in da jih morajo države članice EU spoštovati v skladu z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic, in je globoko zaskrbljen zaradi nazadovanja na področju enakosti spolov ter spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic po vsem svetu, tudi v EU; obsoja odločitev poljskega ustavnega sodišča iz oktobra 2020 in odločitev madžarske vlade, po katerih so osebe, ki želijo opraviti splav, prisiljene poslušati srčni utrip zarodka, ter poziva k njuni takojšnji razveljavitvi; poudarja, da je treba dati zgled, in ponovno poziva, naj se pravica do zakonitega in varnega splava vključi v Listino EU o temeljnih pravicah; poziva EU, naj prednostno obravnava dostop do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic v okviru spodbujanja človekovih pravic in doseganja ciljev trajnostnega razvoja; poziva k podpori zagovornikom človekovih pravic in organizacijam civilne družbe, ki se ukvarjajo s spodbujanjem in olajševanjem dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, katerih delo je ogroženo zaradi krčenja prostora civilne družbe; poudarja, da je potrebna humanitarna pomoč, ki bo upoštevala vidik spola, da bo lahko dosegla tiste, ki jo najbolj potrebujejo; poziva k splošnemu dostopu do storitev spolnega in reproduktivnega zdravja in pravic, zlasti do tovrstnih zdravstvenih centrov, vključno s celovitim načrtovanjem družine, kontracepcijo in nepristranskimi informacijami, predporodno oskrbo, oskrbo ob rojstvu otroka in poporodno oskrbo, pa tudi oskrbo okuženih z virusom HIV, vključno z zdravili PEP/PREP; ponovno poudarja, da je odrekanje kakovostnega celovitega spolnega in reproduktivnega zdravja, pravic in storitev oblika nasilja na podlagi spola; poudarja, da ženske in deklice potrebujejo stalen dostop do storitev spolnega in reproduktivnega zdravja ves čas konflikta in razseljevanja, vključno z dostopom do varnega poroda, storitev načrtovanja družine, zakonitega in varnega splava in klinične obravnave posilstva; poziva, naj se dajo na voljo sredstva za zagotavljanje bistvenih in življenjsko pomembnih storitev na področju spolnega in reproduktivnega zdravja v skladu s svežnjem OZN o minimalnih začetnih storitvah; obsoja druge nenehne poskuse stigmatizacije in zmanjšanja dostopa do spolnega in reproduktivnega zdravstvenega varstva; obsoja vse grožnje, napade in kaznovanje aktivistov, ki ženskam pomagajo pri dostopu do kontracepcije ali splava, kot je obsodba Justyne Wydrzynske na Poljskem marca 2023;
6. poudarja, da je treba dekletom zagotoviti dostop do kakovostnega izobraževanja in enake možnosti, kar je temeljni pogoj za krepitev vloge žensk in polno uživanje njihovih pravic; ponovno poudarja pomen starosti primerne celovite spolne vzgoje, ki temelji na dokazih, tako v EU kot zunaj nje, da bi izkoreninili spolne stereotipe in škodljive družbene norme; ugotavlja, da je celovito izobraževanje, ki med drugim vključuje znanstveno izobraževanje, kot so predmeti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, pomembno za pridobivanje znanj in spretnosti, dostojno delo in delovna mesta prihodnosti, pa tudi za odpravo spolnih stereotipov in predsodkov.

**PRILOGA: SEZNAM SUBJEKTOV ALI OSEB,
OD KATERIH JE PRIPRAVLJAVEC MNENJA PREJEL PRISPEVEK**

Priprava tega seznama je v izključni pristojnosti pripravljavke mnenja. Pripravljavka mnenja je pri pripravi mnenja do njegovega sprejetja v odboru prejela prispevke od naslednjih subjektov ali oseb:

Subjekt in/ali oseba
Poročevalka izjavlja, da ni prejela prispevkov od nobenega subjekta ali osebe.
Poročevalka: Arba Kokalari

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	28.11.2023						
Izid končnega glasovanja	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 60%;">+:</td> <td style="text-align: right;">42</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">7</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">9</td> </tr> </table>	+:	42	-:	7	0:	9
+:	42						
-:	7						
0:	9						
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Márton Gyöngyösi, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Jean-Lin Lacapelle, David Lega, Pedro Marques, David McAllister, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Kostas Papadakis, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Mounir Satouri, Andreas Schieder, Jordi Solé, Dominik Tarczyński, Hermann Tertsch, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Tomáš Zdechovský, Bernhard Zimniok, Željana Zovko						
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Vladimír Bilčík, Jakop G. Dalunde, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Christophe Grudler, Anja Haga, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), María Soraya Rodríguez Ramos, Bert-Jan Ruissen, Mick Wallace, Elena Jončeva (Elena Yoncheva), Milan Zver						
Namestniki (člen 209(7)), navzoči pri končnem glasovanju	Clare Daly, Mónica Silvana González, Miguel Urbán Crespo						

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

42	+
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Aleksander Aleksandrov Jordanov (Alexander Alexandrov Yordanov), Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Lukas Furlas (Loucas Fourlas), Michael Gahler, Anja Haga, Sandra Kalniete, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Andrius Kubilius, David Lega, David McAllister, Francisco José Millán Mon, Isabel Wiseler-Lima, Tomáš Zdechovský, Milan Zver
Renew	Petras Auštrevičius, Klemen Grošelj, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Georgios Kircos (Georgios Kyrtos), María Soraya Rodríguez Ramos, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Raphaël Glucksmann, Mónica Silvana González, Pedro Marques, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Elena Jončeva (Elena Yoncheva)
Verts/ALE	Jakop G. Dalunde, Mounir Satouri, Jordi Solé, Viola von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz

7	-
ECR	Hermann Tertsch
ID	Jean-Lin Lacapelle, Bernhard Zimniok
NI	Kinga Gál, Márton Gyöngyösi
PPE	Sunčana Glavak, Željana Zovko

9	0
ECR	Anna Fotyga, Bert-Jan Ruissen, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski, Charlie Weimers
NI	Kostas Papadakis
The Left	Clare Daly, Miguel Urbán Crespo, Mick Wallace

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani